

2. LÉKAŘSKÁ FAKULTA
UNIVERZITA KARLOVA

Endokrinní funkce hypothalamu, hypofýzy

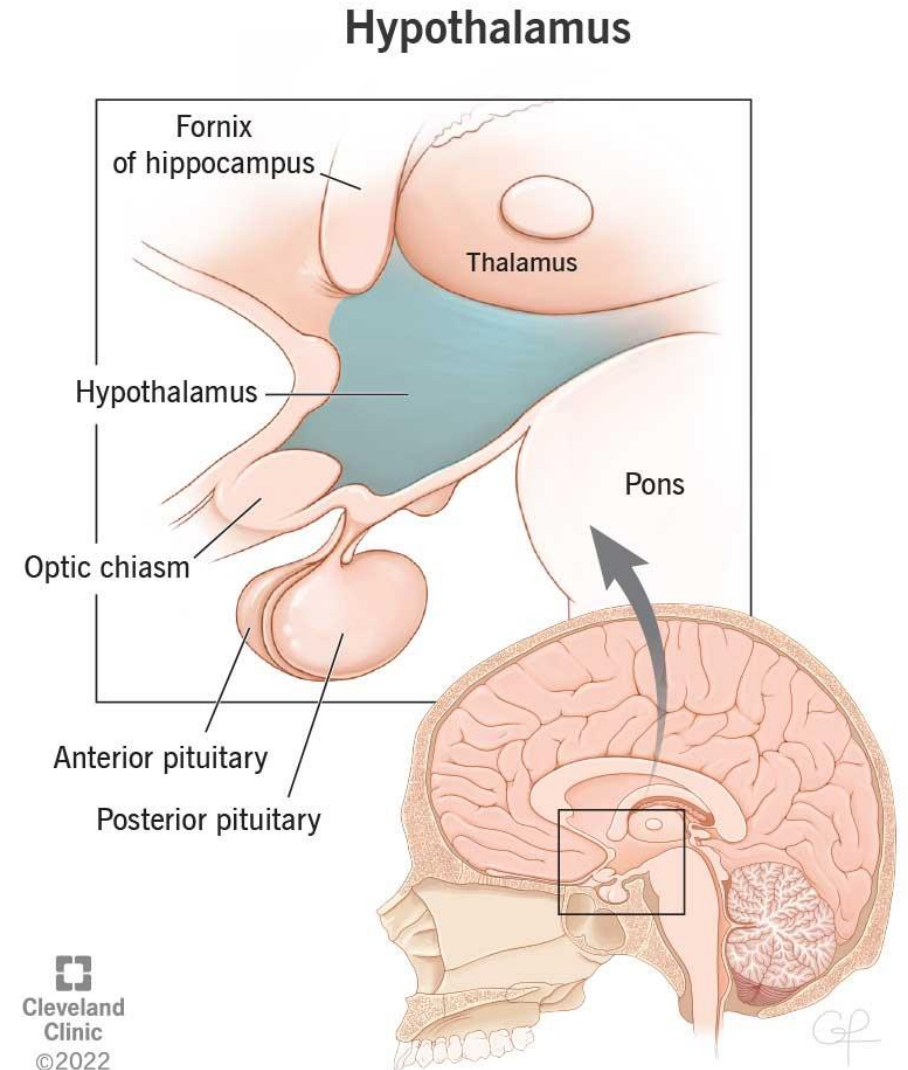
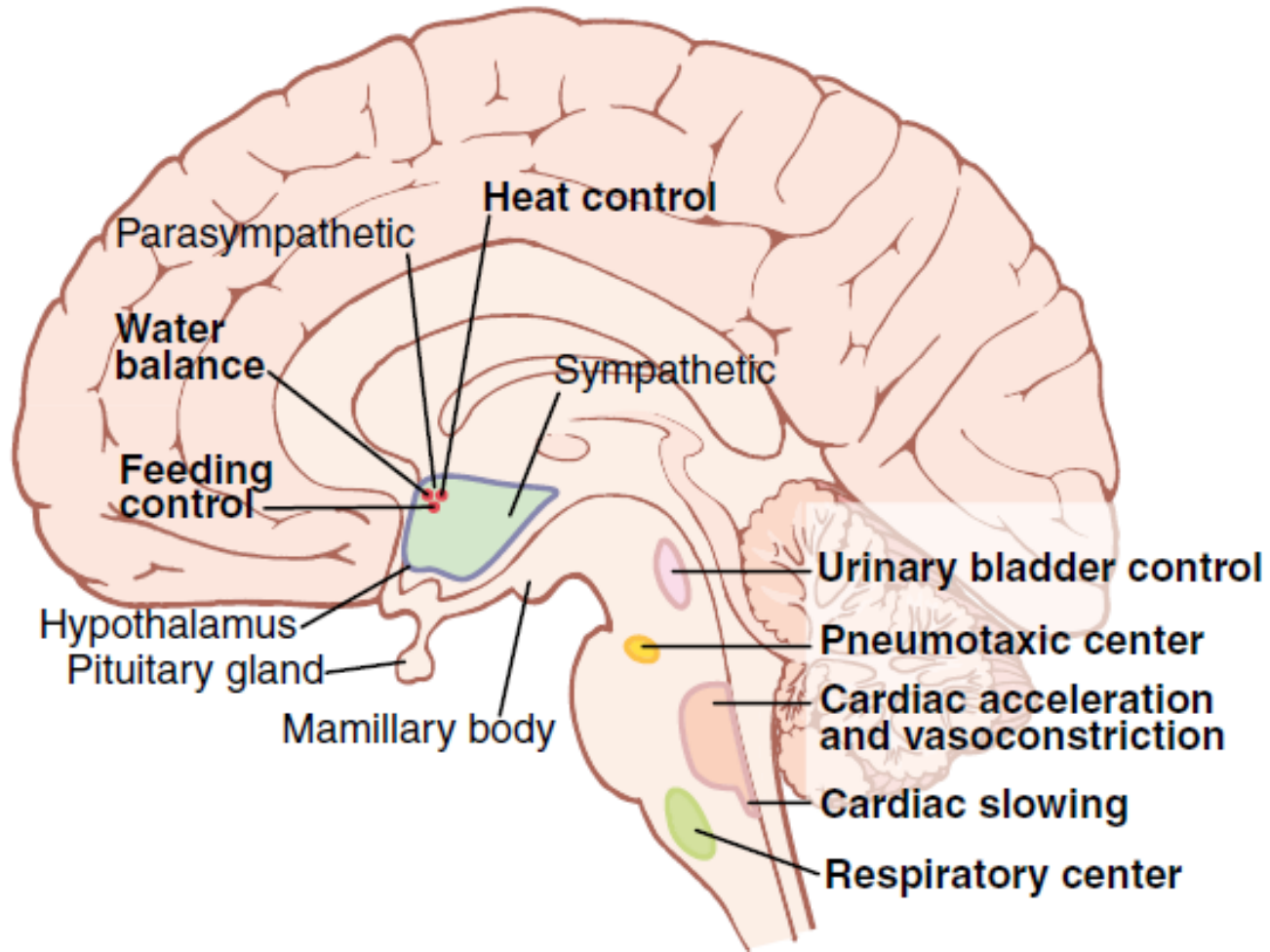
Přednáška z lékařské fyziologie

Olga Vajnerová

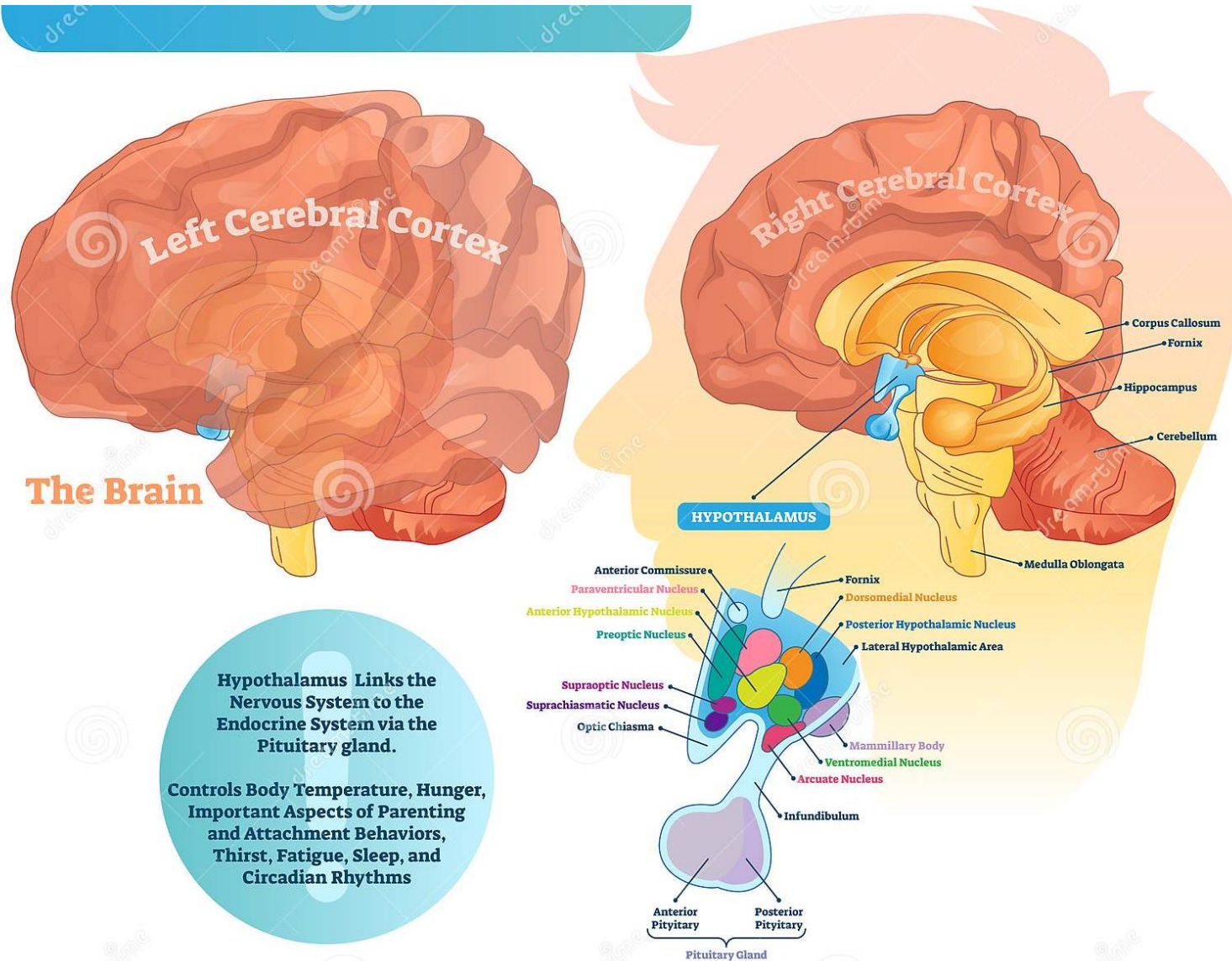
Ústav fyziologie, 2. lékařská fakulta, Univerzita Karlova

2024

Hypothalamus

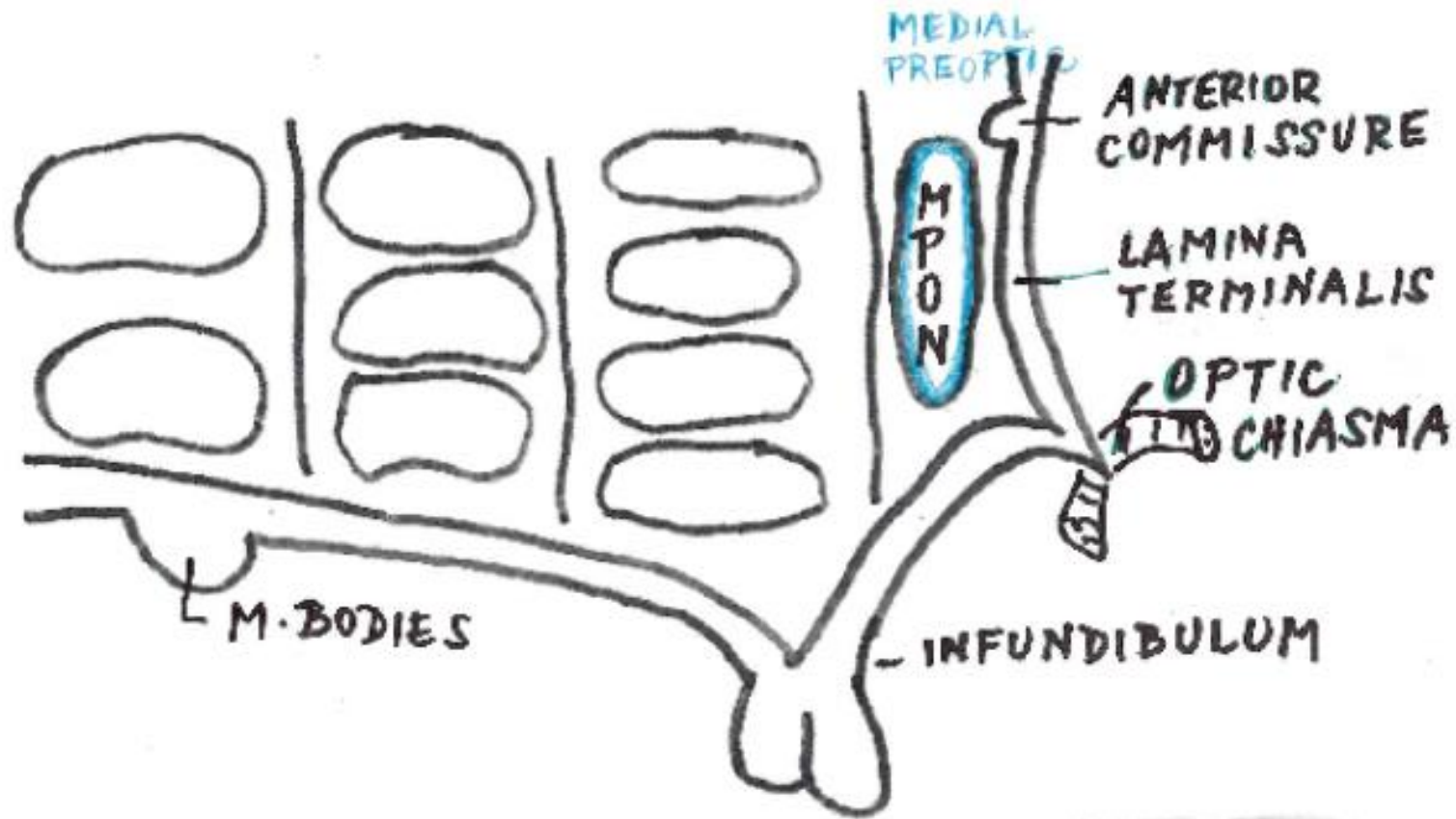
Hypothalamus

Hypothalamus Links the Nervous System to the Endocrine System via the Pituitary gland.

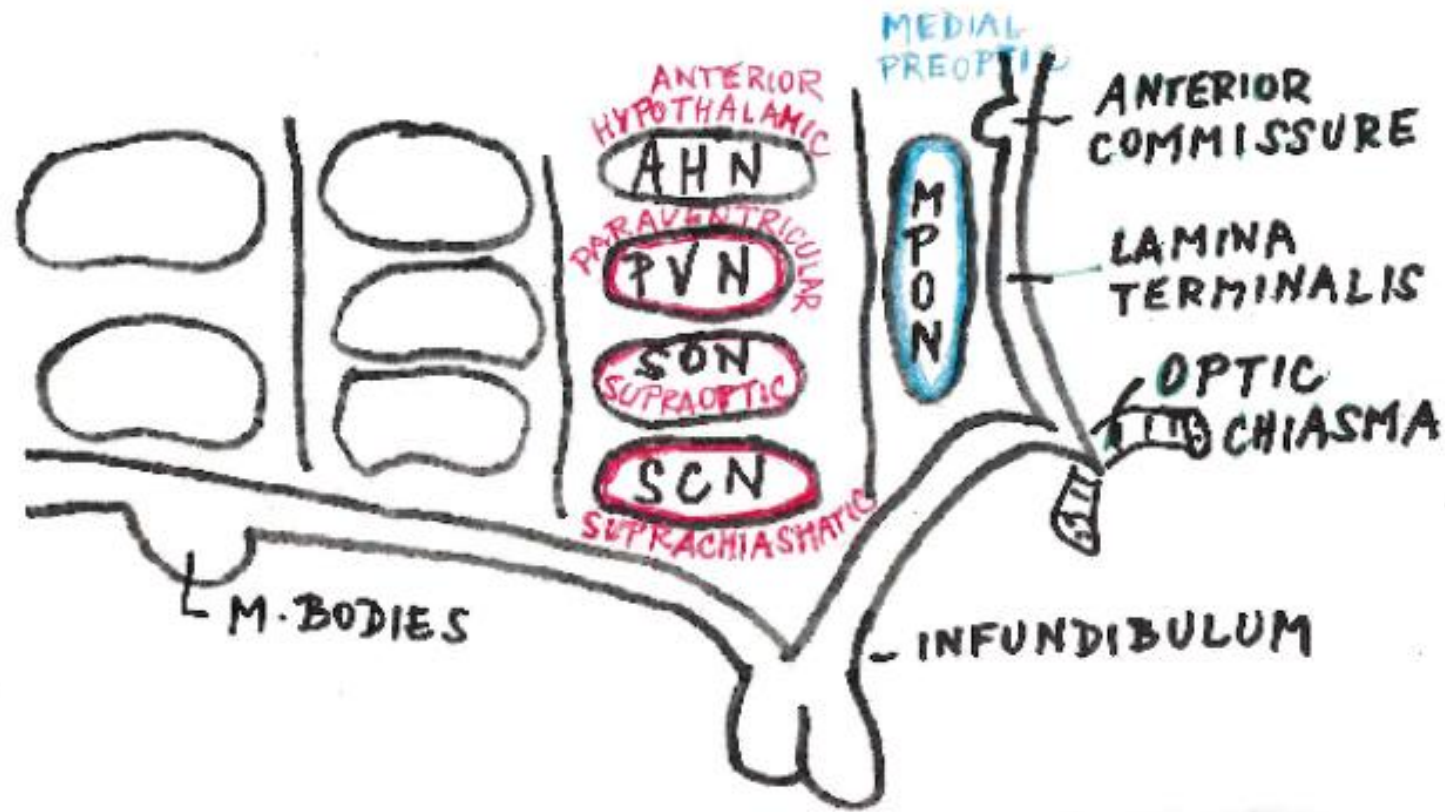
Controls Body Temperature, Hunger, Important Aspects of Parenting and Attachment Behaviors, Thirst, Fatigue, Sleep, and Circadian Rhythms

Hypothalamus

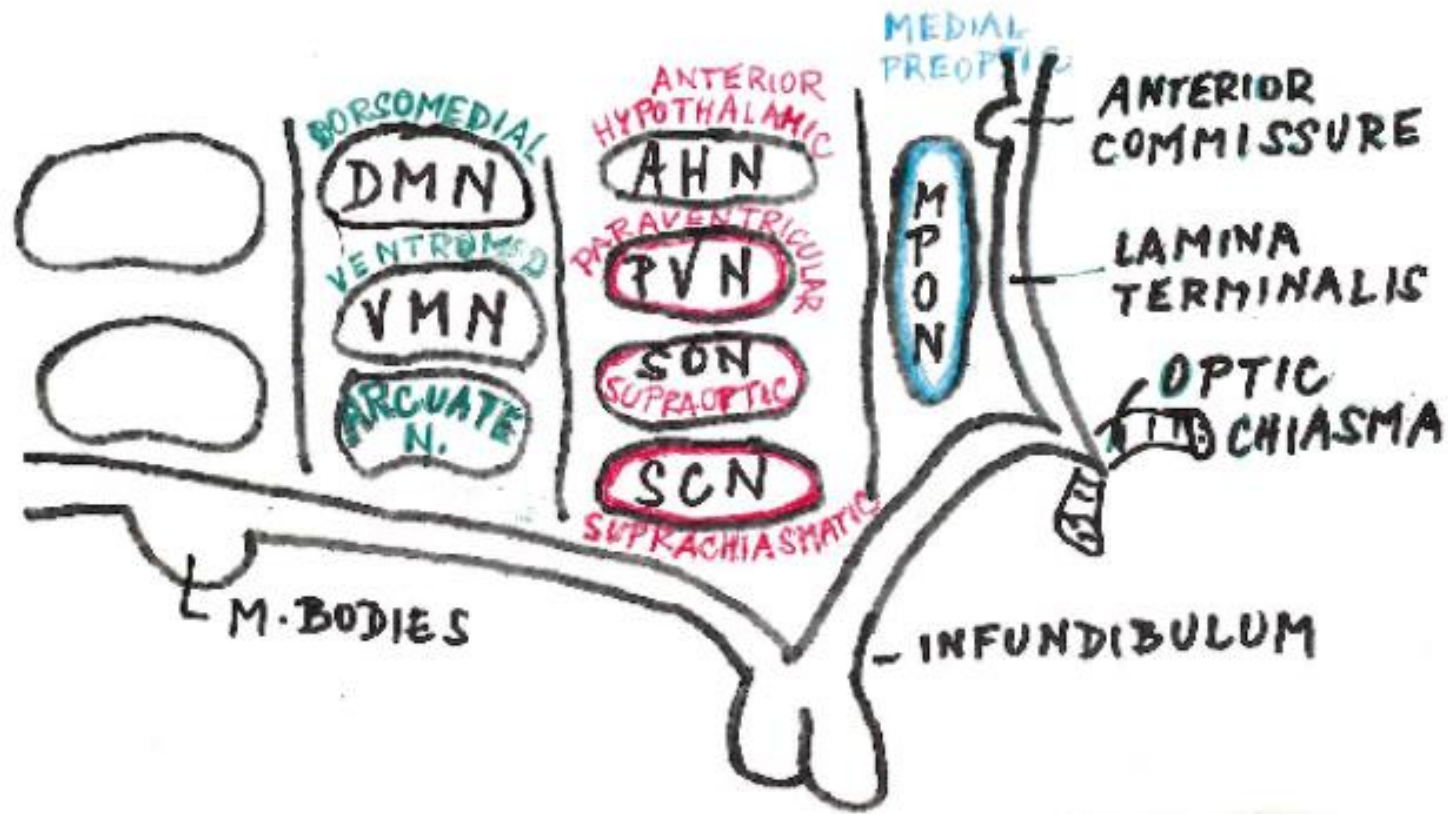

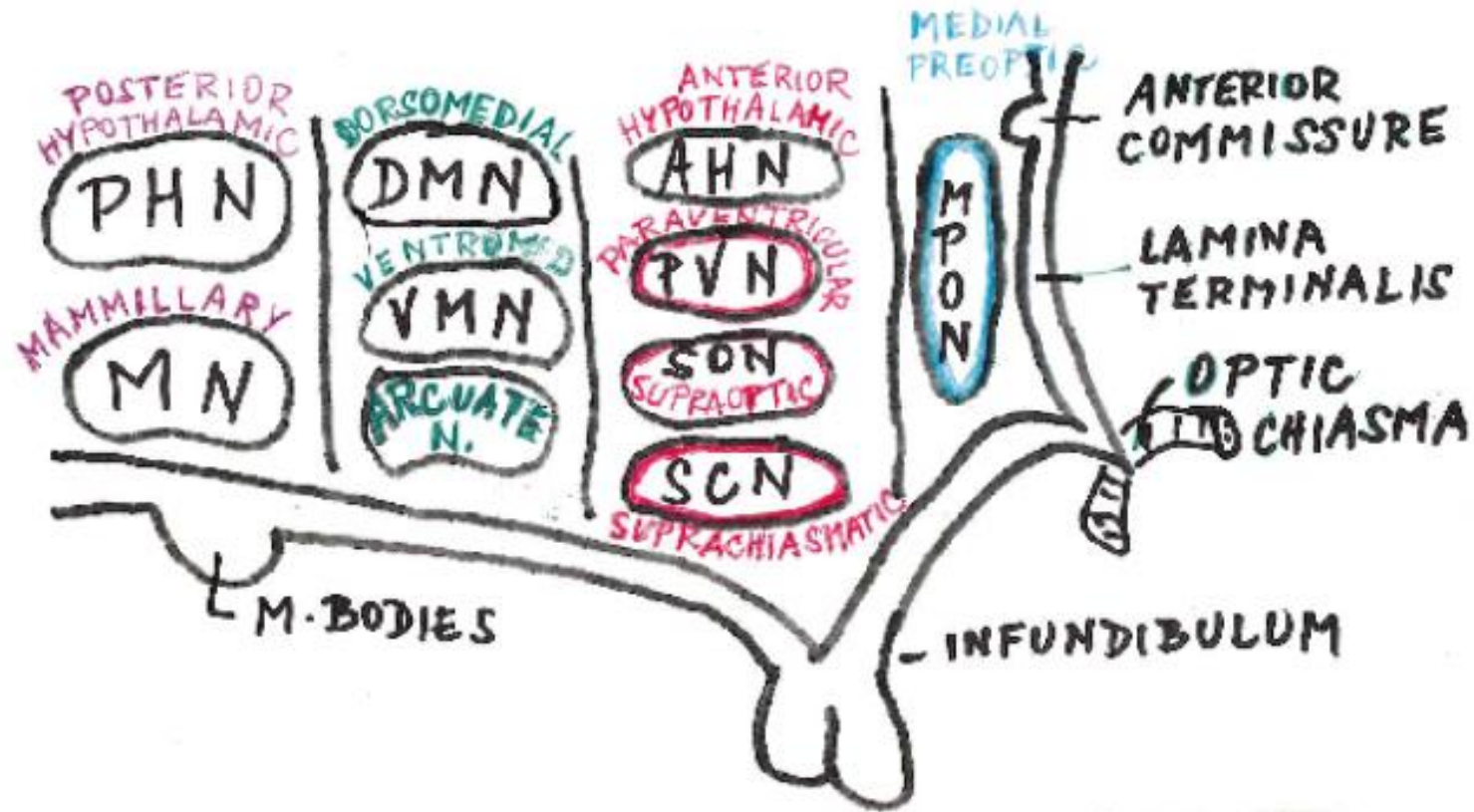
Hypothalamus

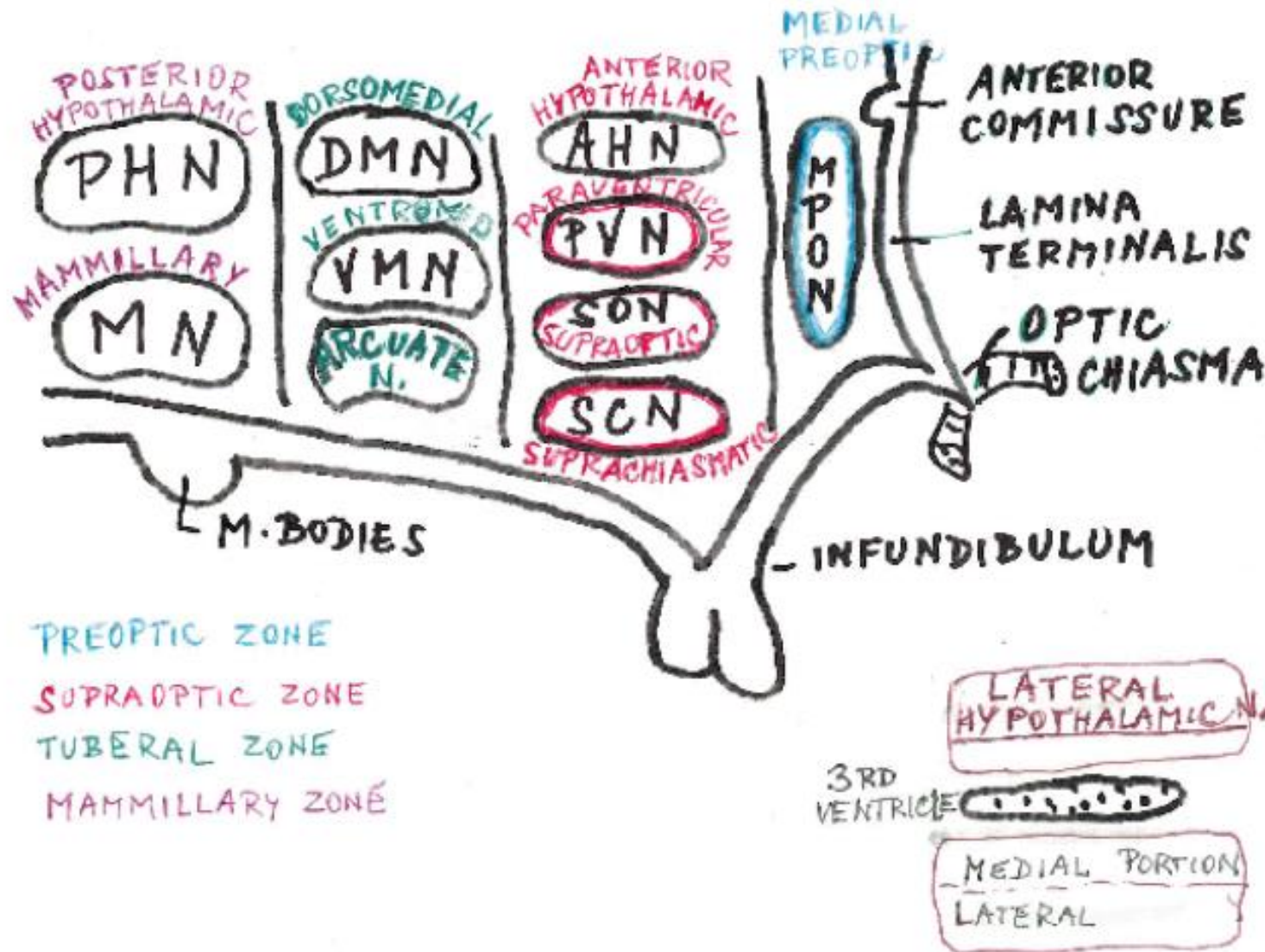
Hypothalamus

Hypothalamus

Hypothalamus

Funkce hypothalamu

Homeostáza

stabilita vnitřního prostředí

Informace o požadovaných hodnotách některých položek jsou zakódovány v hypothalamu (teplota, osmolarita)

H. získává informace.

Porovnává s požadovanou hodnotou.

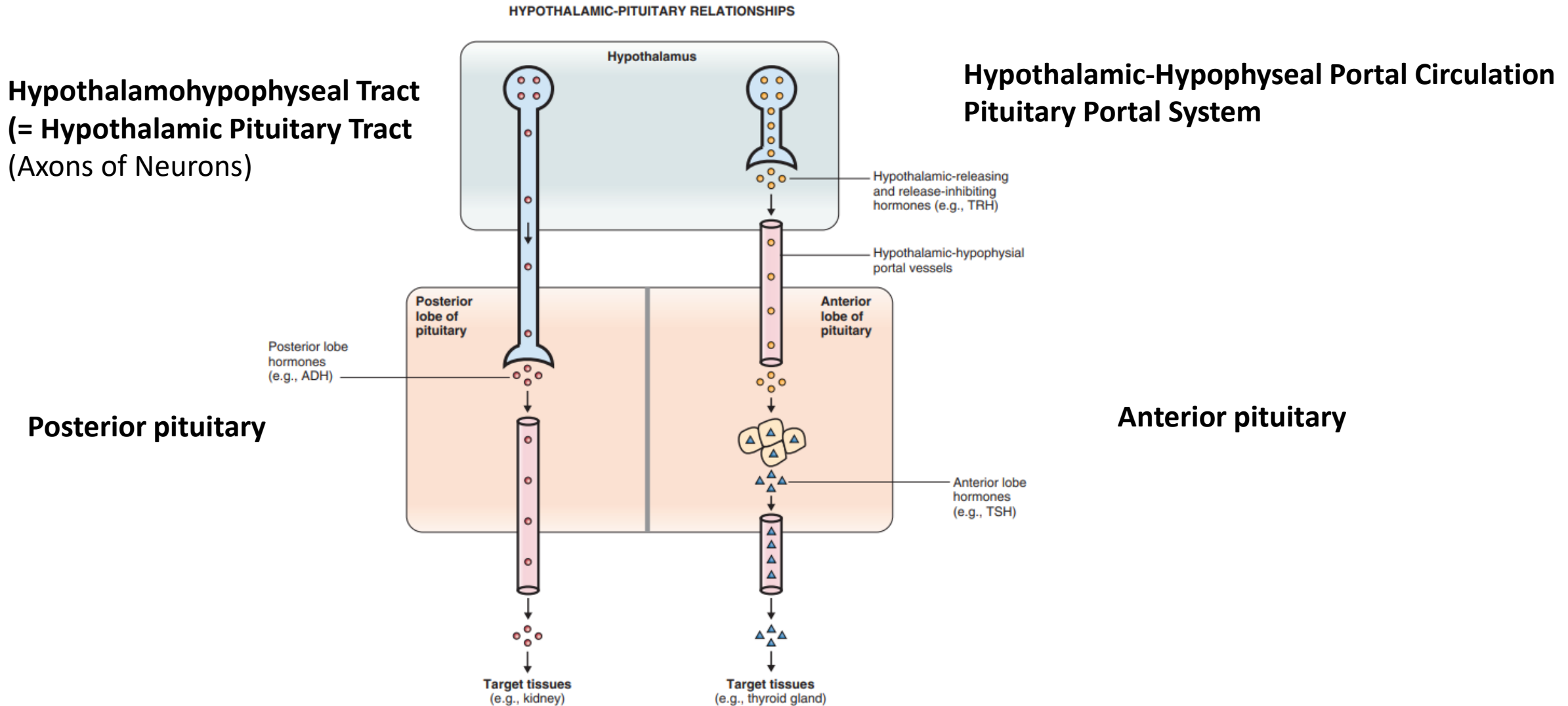
Vyšle korekční signál

Autonomní nervový systém

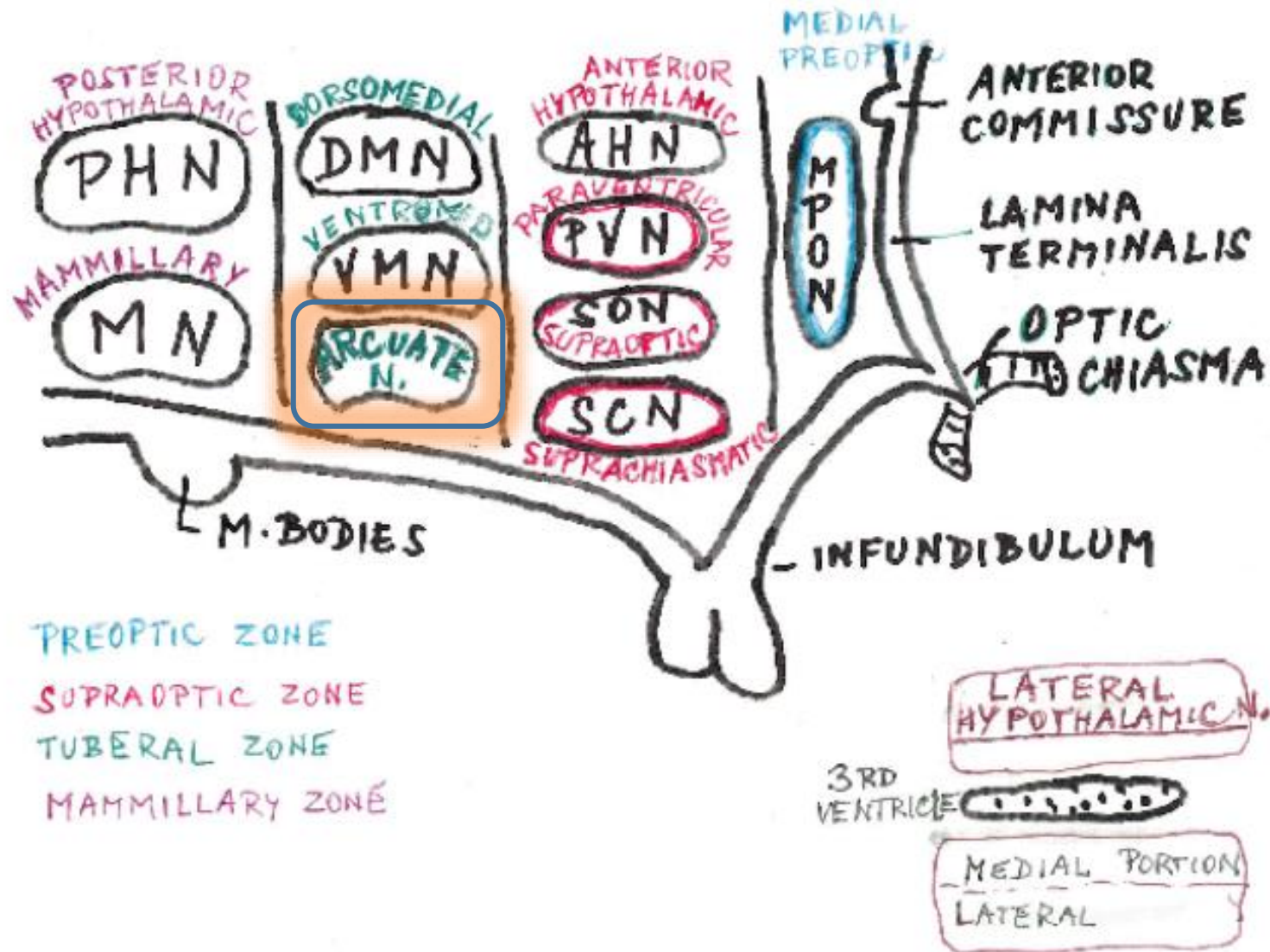
Endokrinní systém

Limbický systém

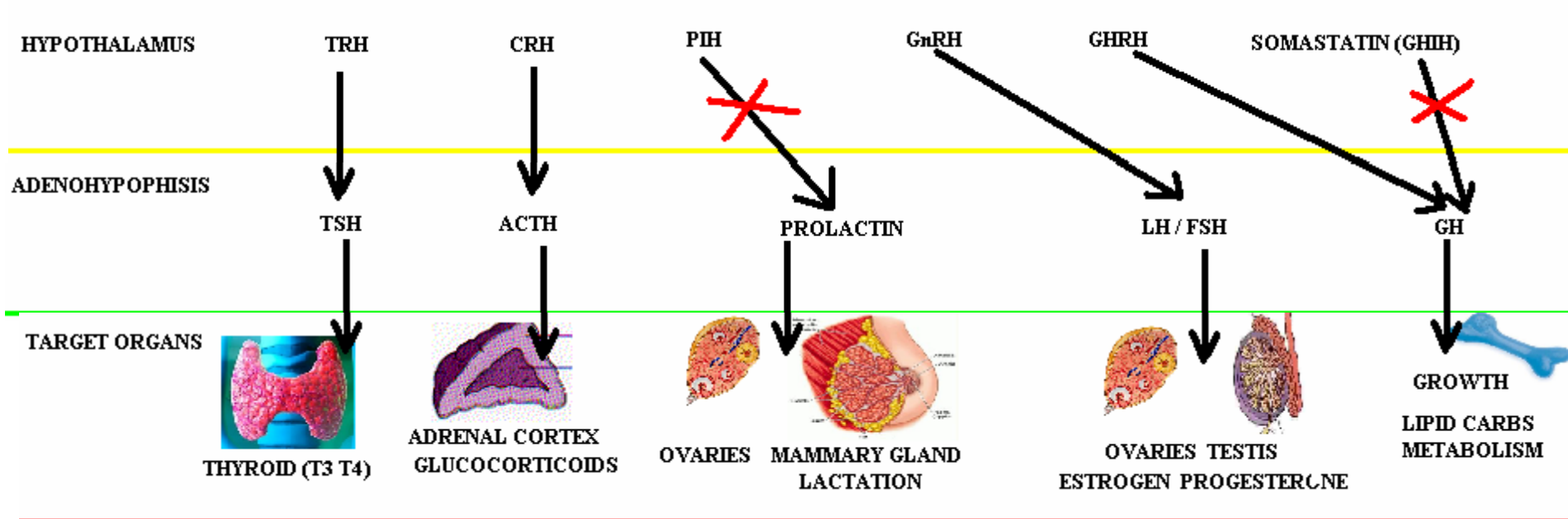
Endokrinní Funkce Hypothalamu

Přední lalok hypofýzy - adenohypofýza

Hypothalamické hormony
Adenohypofýza
Cílová tkáň

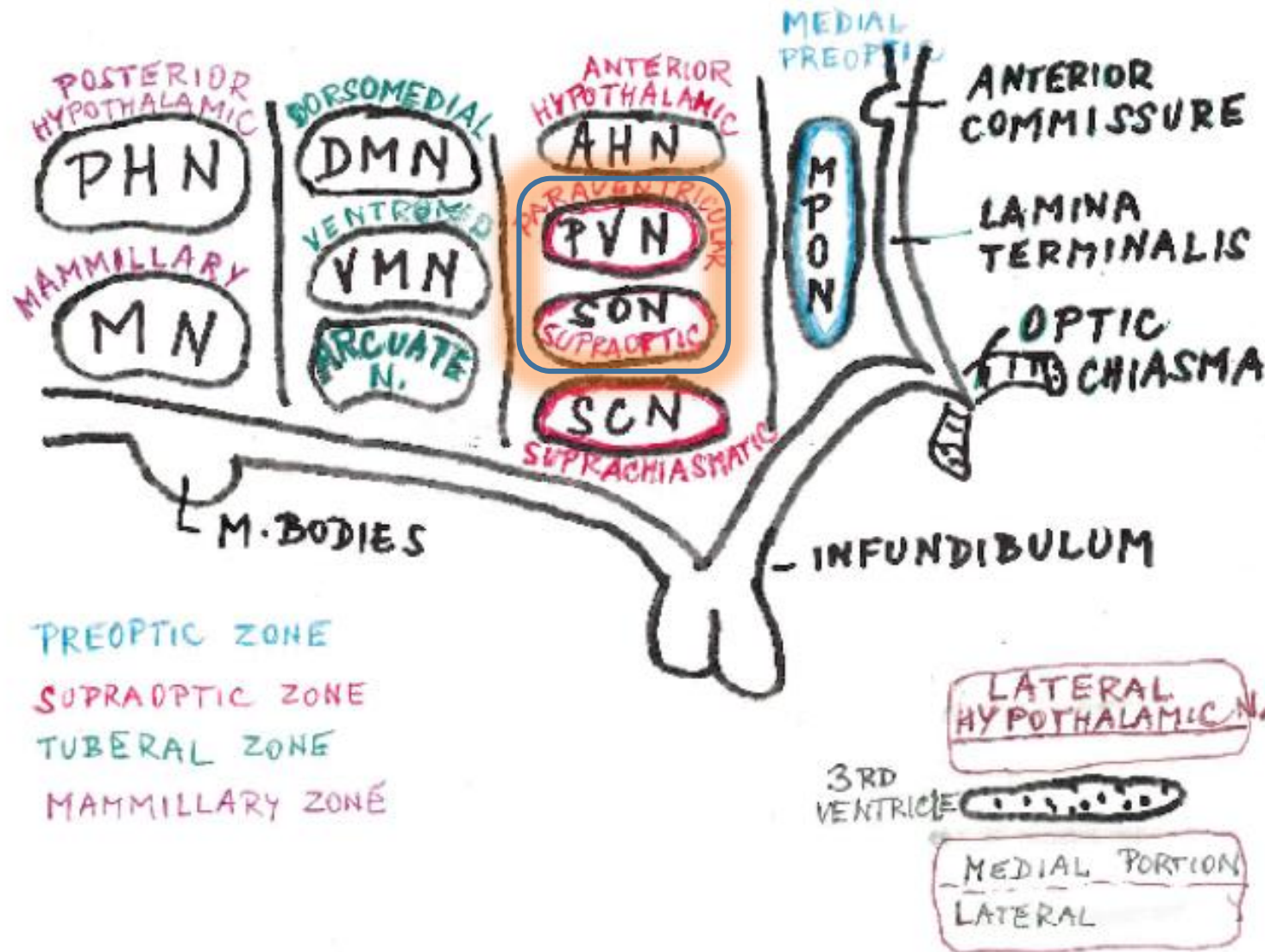
Přední lalok hypofýzy - adenohypofýza

Six major hormones: TSH, FSH, LH, ACTH, growth hormone, and prolactin.

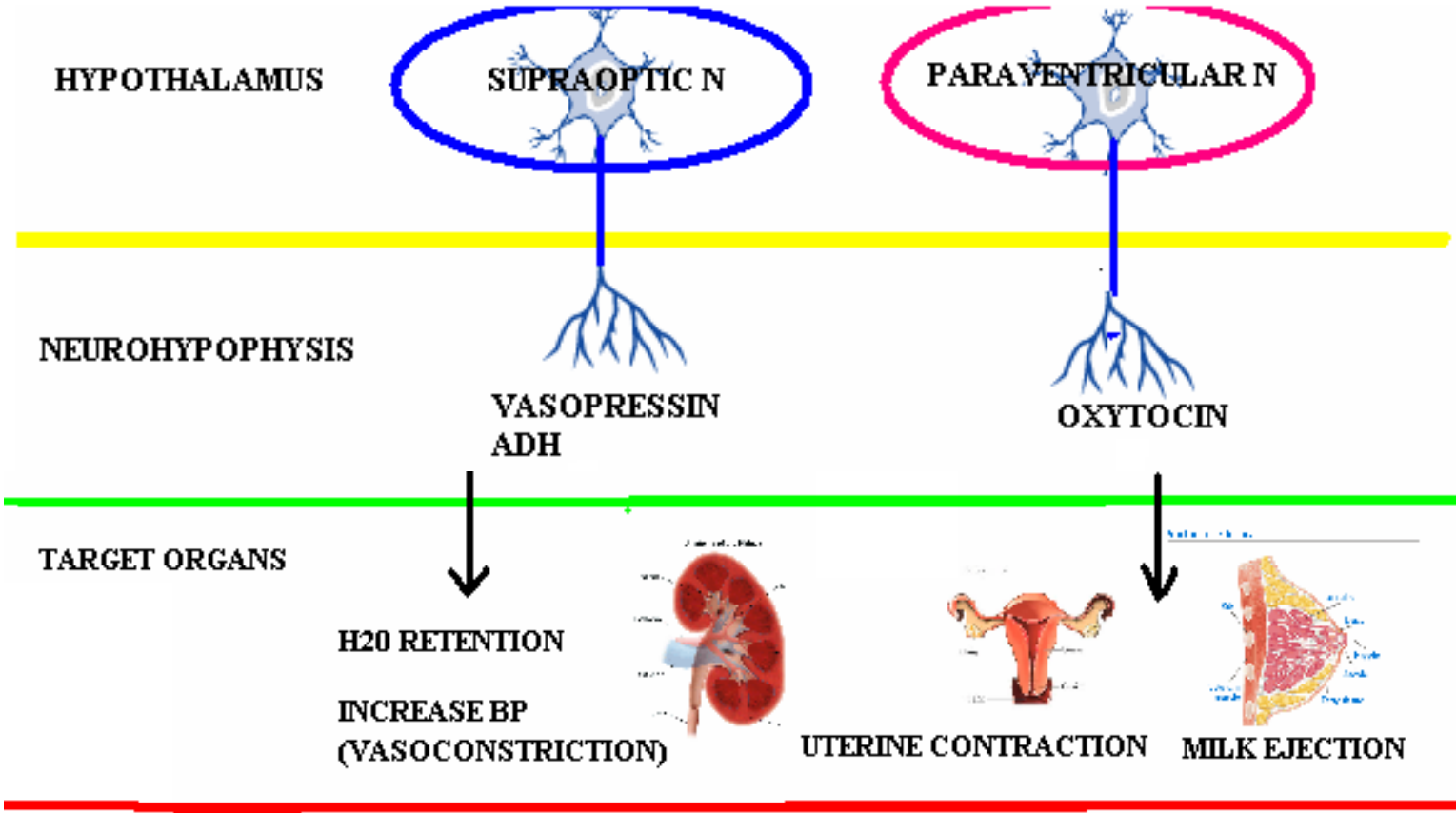
Each hormone is secreted by a different cell type (except FSH and LH, which are secreted by the same cell type). The cell types are denoted by the suffix “troph,” meaning nutritive. Thus TSH is secreted by thyrotrophs (5%), FSH and LH by gonadotrophs (15%), ACTH by corticotrophs (15%), growth hormone by somatotrophs (20%), and prolactin by lactotrophs (15%).

Zadní lalok hypofýzy - neurohypofýza

Hypothalamic hormones

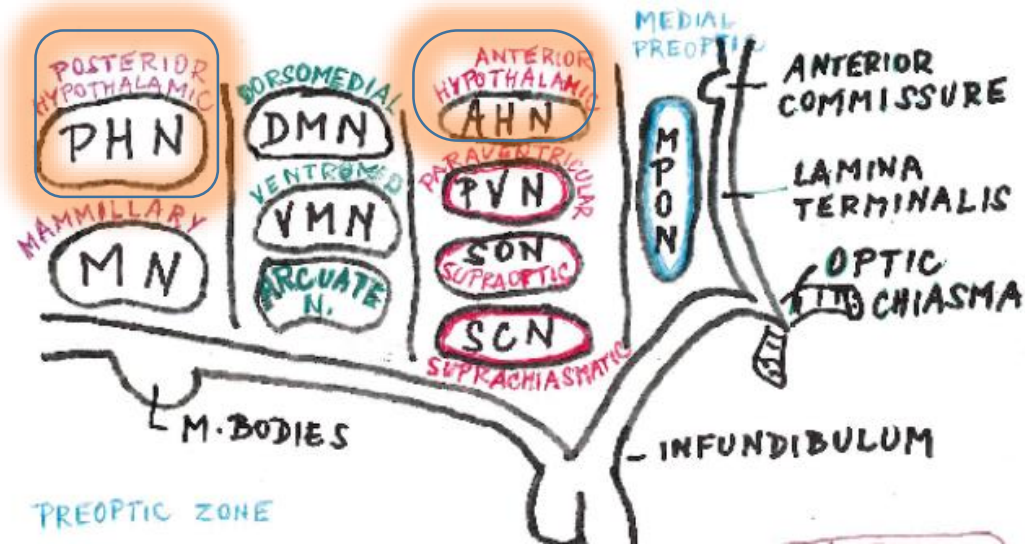
Neurohypophysis

Hypothalamus – autonomní funkce

Sympaticus

Parasympaticus

Hypothalamus – autonomní funkce

Regulace kardiovaskulárního systému

Srdeční frekvence

Arteriální tlak

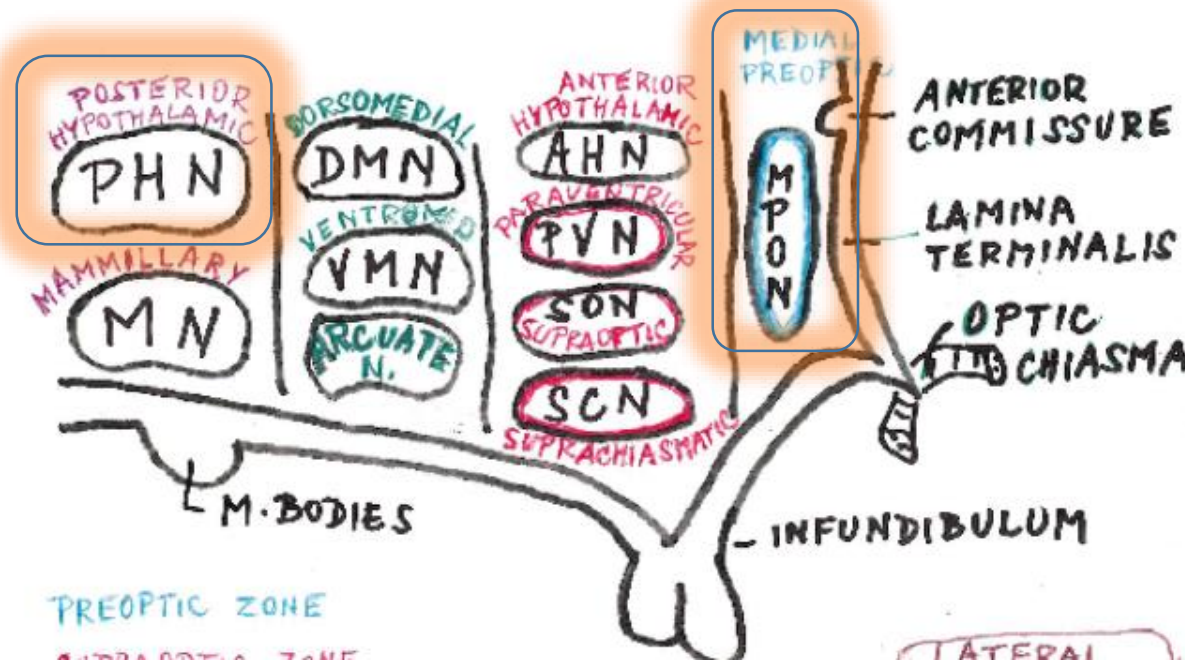
Účinek je zprostředkován kardiovaskulárními centry v mostu a prodloužené míše

Řízení tělesné teploty

Temperature regulating center

Temperature detectors in hypothalamus

Heat sensitive neurons, cold sensitive neurons

Řízení tělesné teploty

Posteriorní hypothalamus integruje signály z centrálních a periferních termoreceptorů

Řídí   Produkci tepla
            Teplo uchovávající reakce organismu

Set-point (kritická teplota, nastavená teplota) = žádoucí úroveň teploty   37.1°C

Feedback – zpětná vazba. Jestliže se teplota, která je vnímána, sníží pod set-point, sníží se ztráty tepla a zvýší se jeho produkce

Řízení tělesné teploty

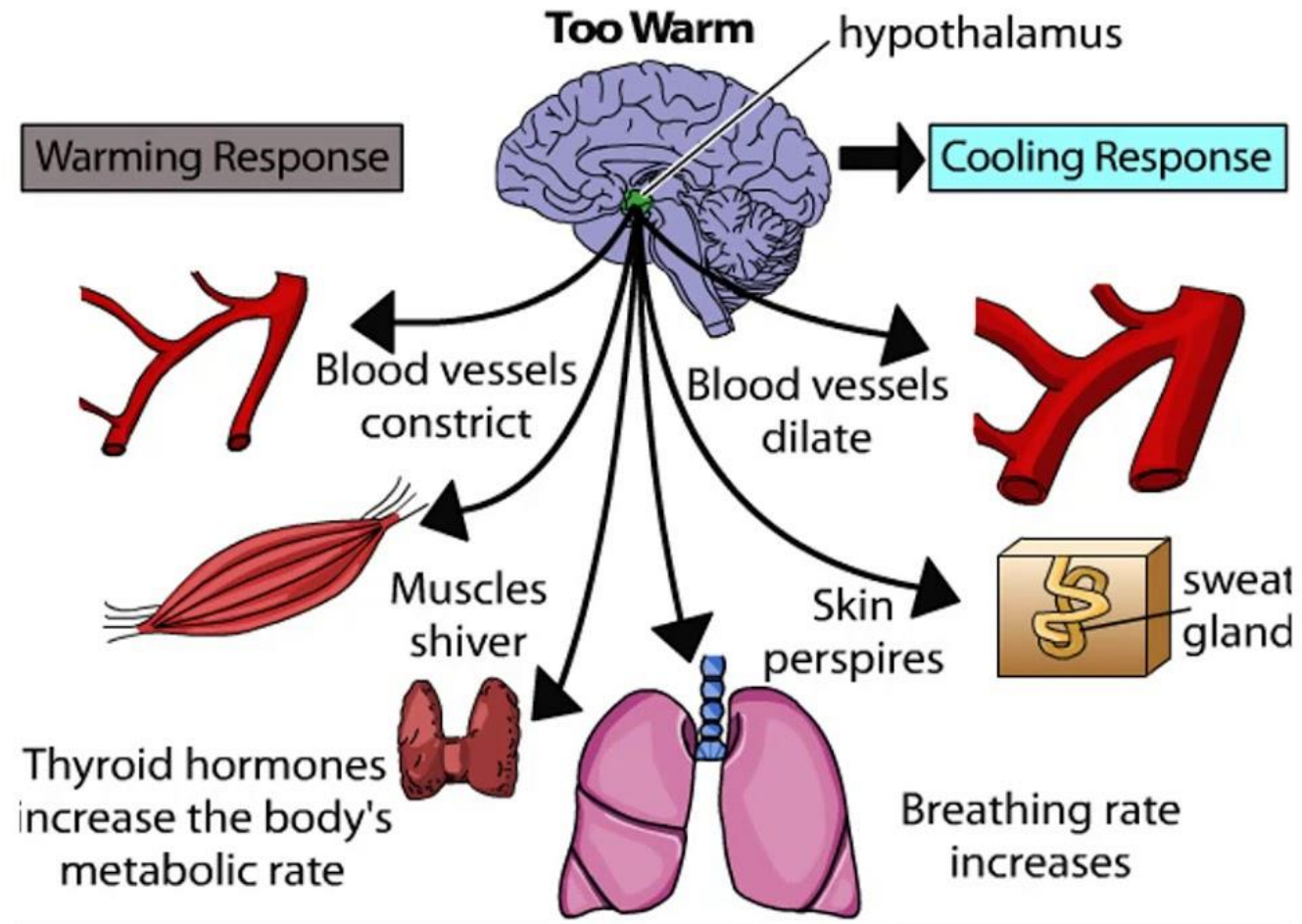
4. Řízení tělesné teploty

Jsme homoiotermní

Ncl. hypothalamicus posterior - sympatikus

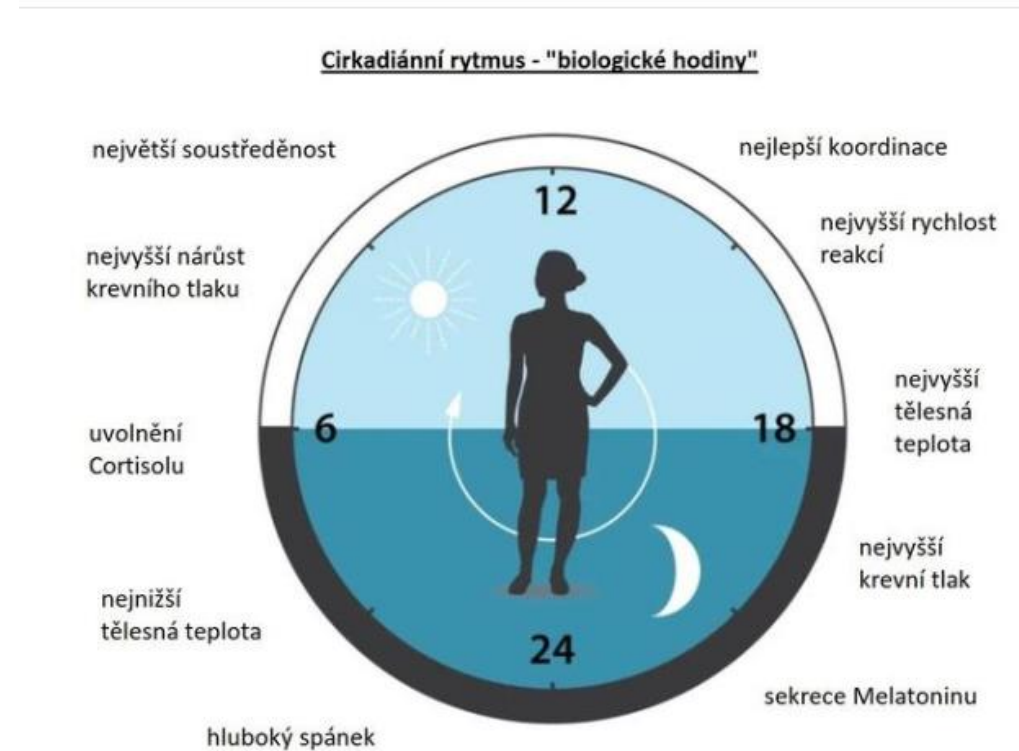
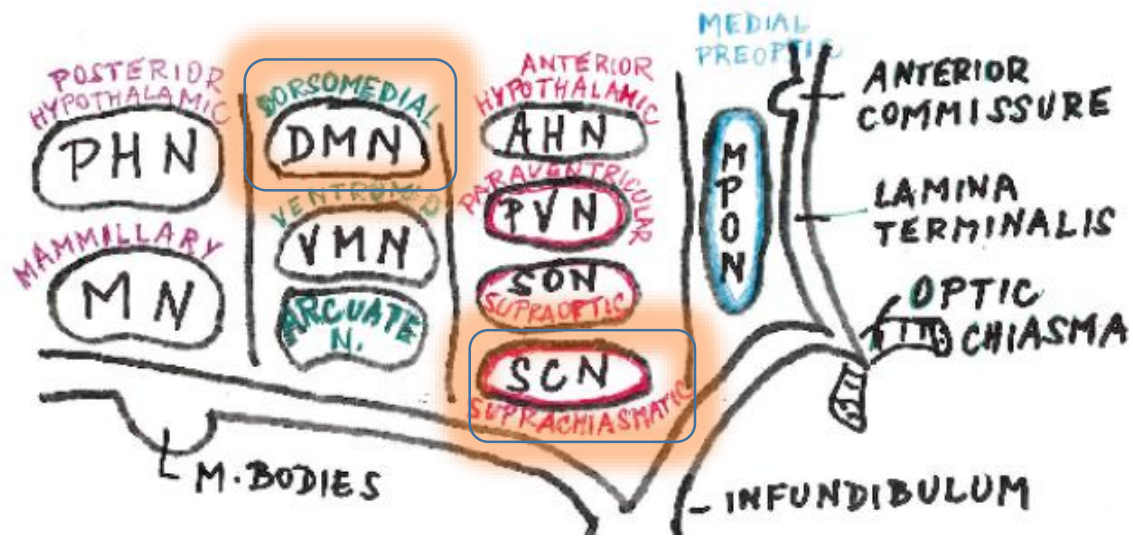
Zvýšení tvorby tepla

Dissipace tepla

Biologické hodiny

Biologické hodiny

Cirkadiánní rytmus (vnitřní hodiny)

Spánek - bdění

Sekrece ACTH

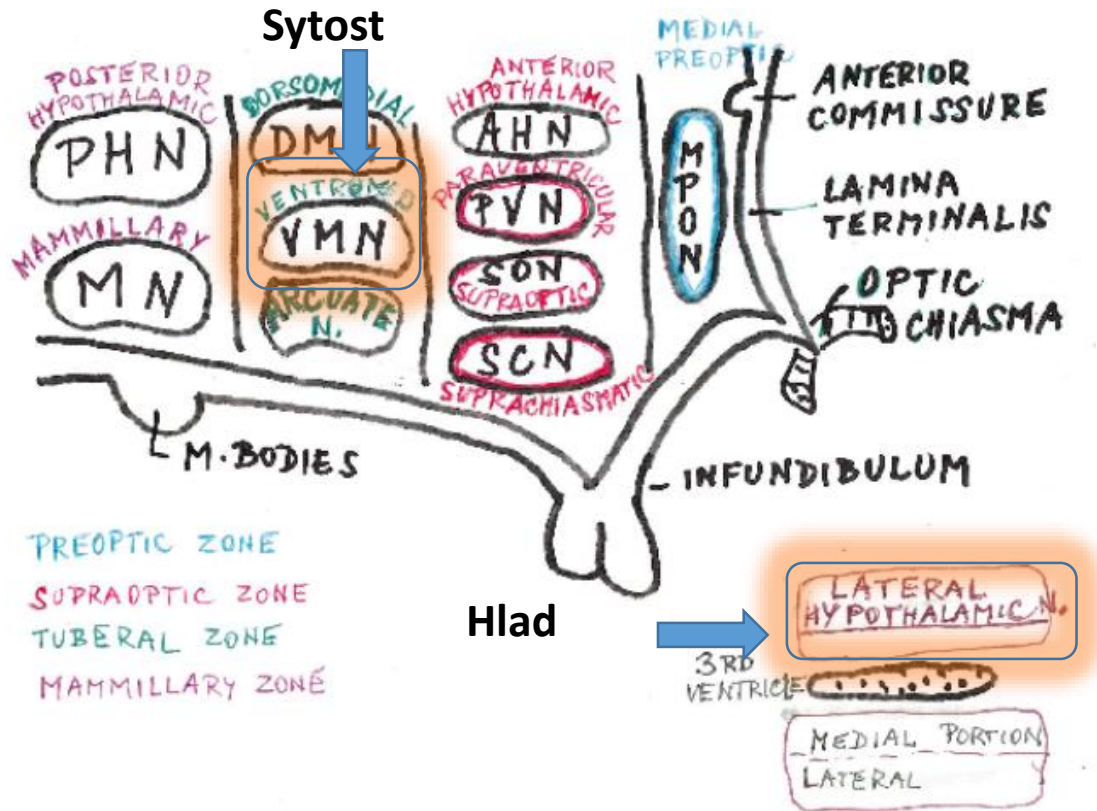
Sekrece Melatonin

Tělesná teplota

Aktivity

(nucleus suprachiasmaticus)

Regulace příjmu potravy

Centrum sytosti – *ventroposteriorní jádra*

Stimulace – zástava příjmu potravy

Zničení bilaterálně – centrum hladu je nadměrně aktivní.

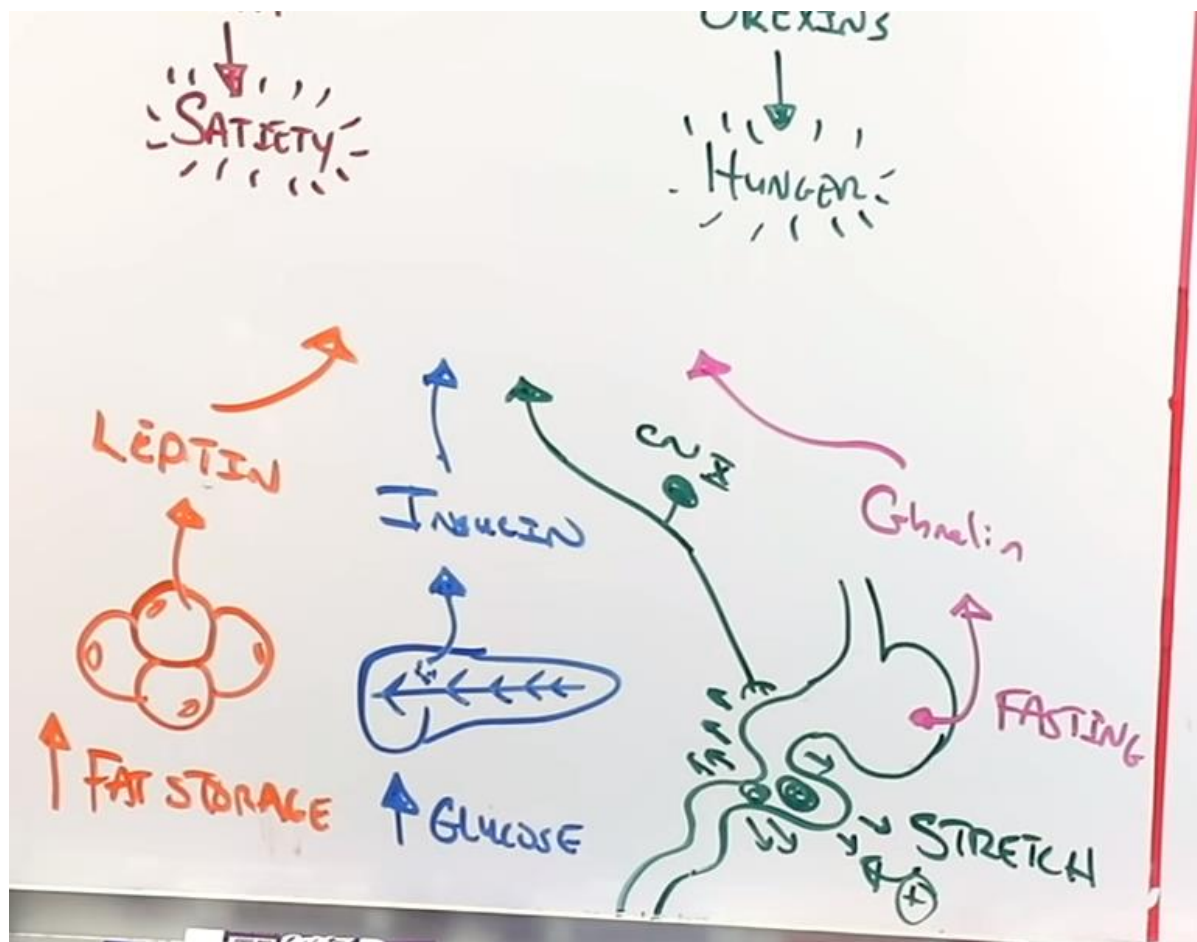
Nadměrná chuť k jídlu bude mít za následek mimořádnou obezitu

Centrum hladu – *laterální oblast hypothalamu*

Stimulace – hlad, chuť, vyhledávání potravy

Zničení – ztráta touhy po jídle, smrtelné hladovění

Regulace příjmu potravy

Hormony

Nervové impulzy z GIT

Chemické signály z krve o obsahu živin

Nervové signály z mozkové kůry

Anorexigenní signály – roztažení žaludku

Cholecystikinin – střevo

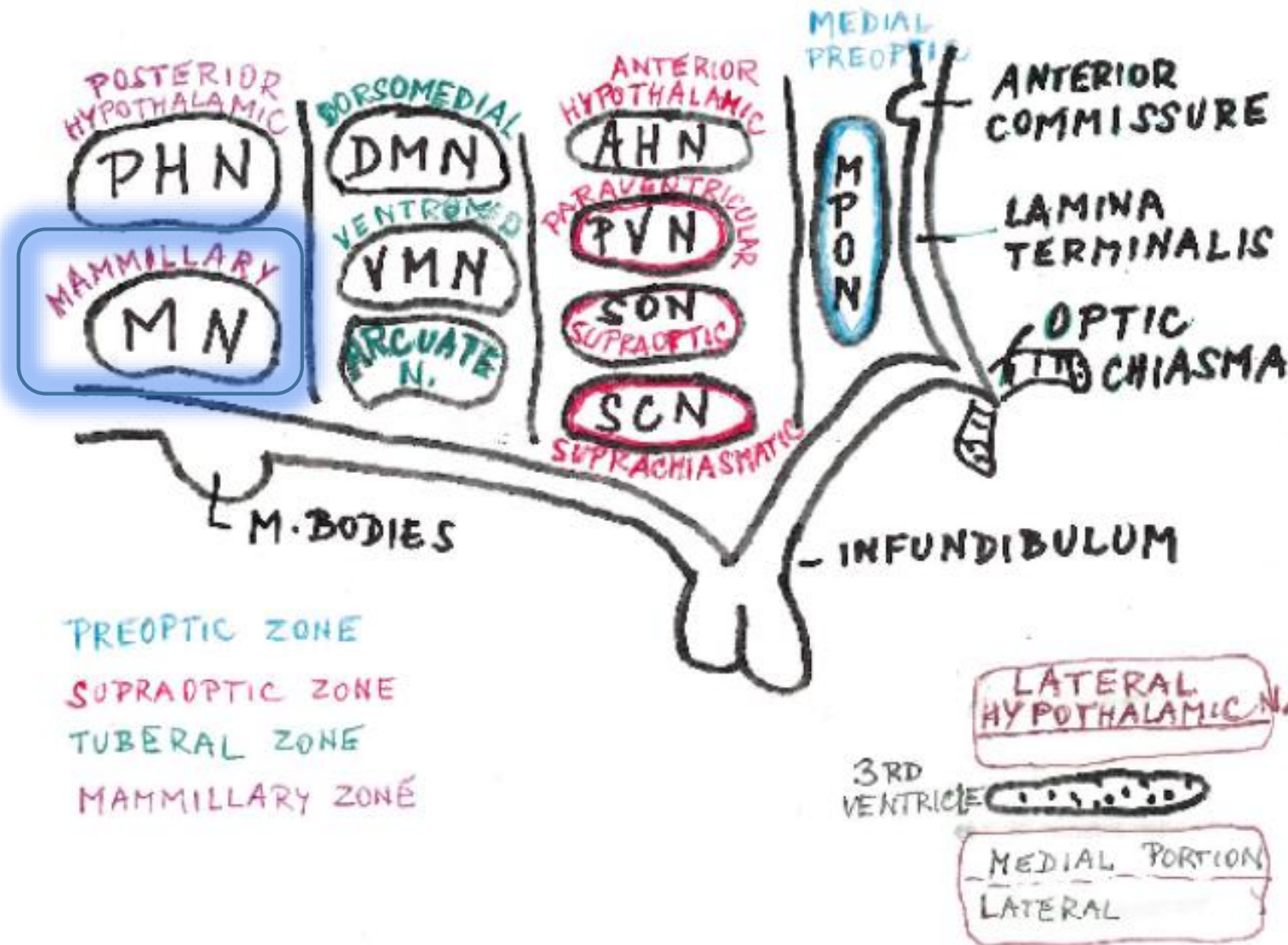
Inzulin – pankreas

Leptin – tuková tkáň

Orexigenní signály

Ghrelín - žaludek

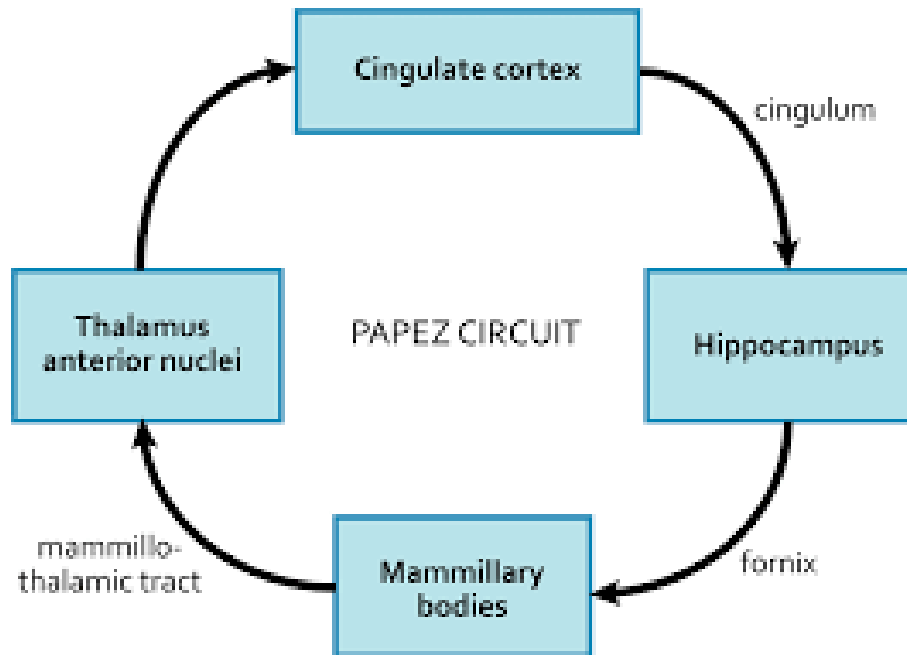
Hypothalamus v limbickém systému

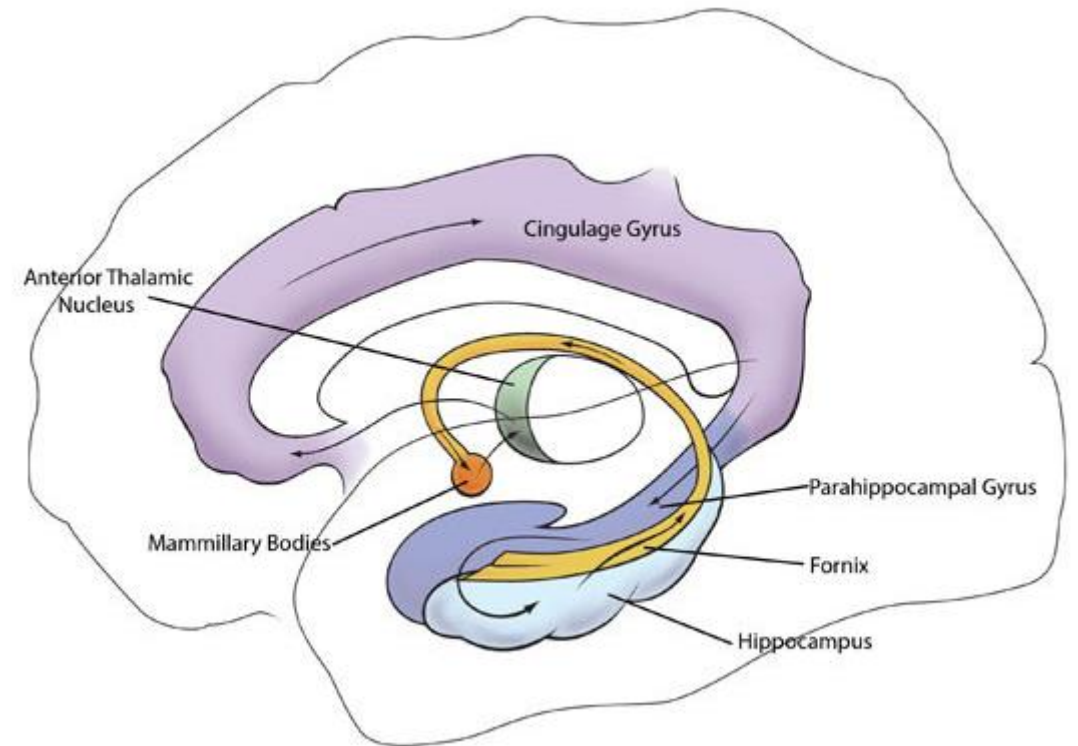

Paměť

Funkce limbického systému

Konsolidace paměťové stopy

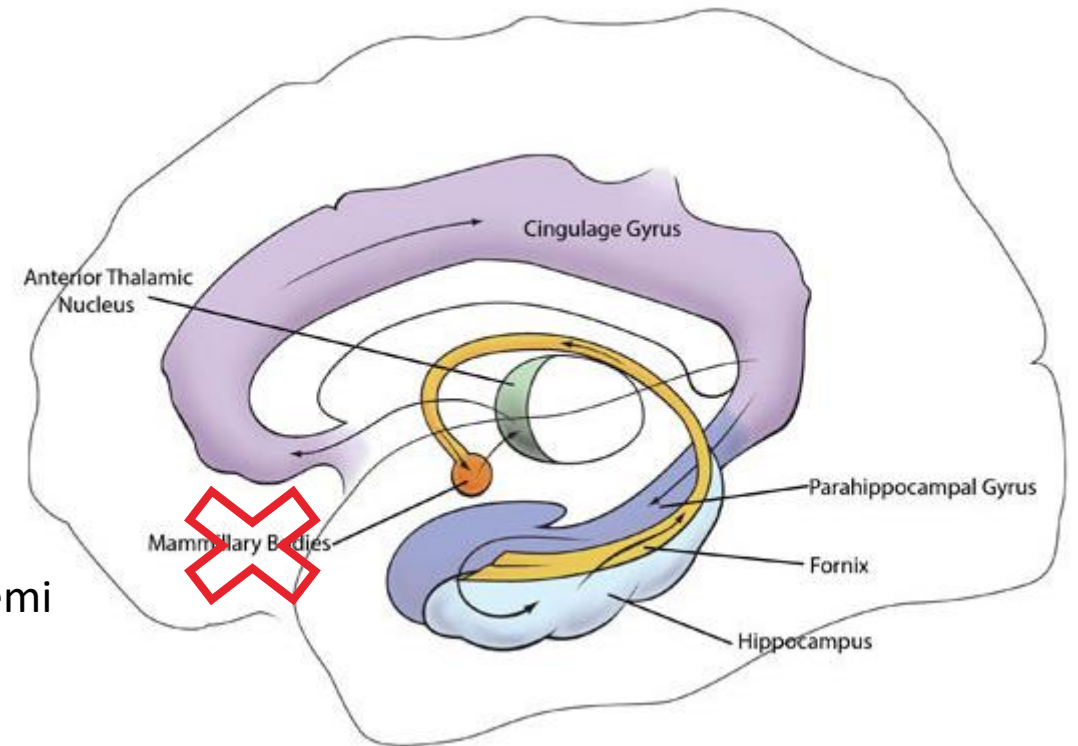
Paměť

Poškození corpora mammillaria

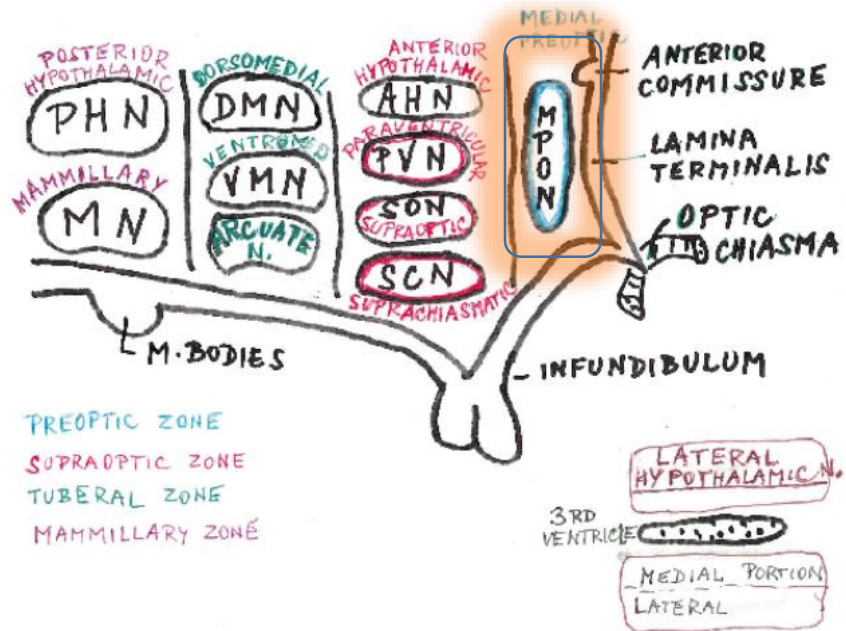
Korsakovův syndrom

Hypovitaminosis B1 (thiamine) – alkohol

Pacient si nepamatuje, nahrazuje vzpomínky konfabulacemi

Sexuální chování

Preoptic area – pohlavní dimorfismus

Muži - kopulace

Preference ohledně sexuálního partnera

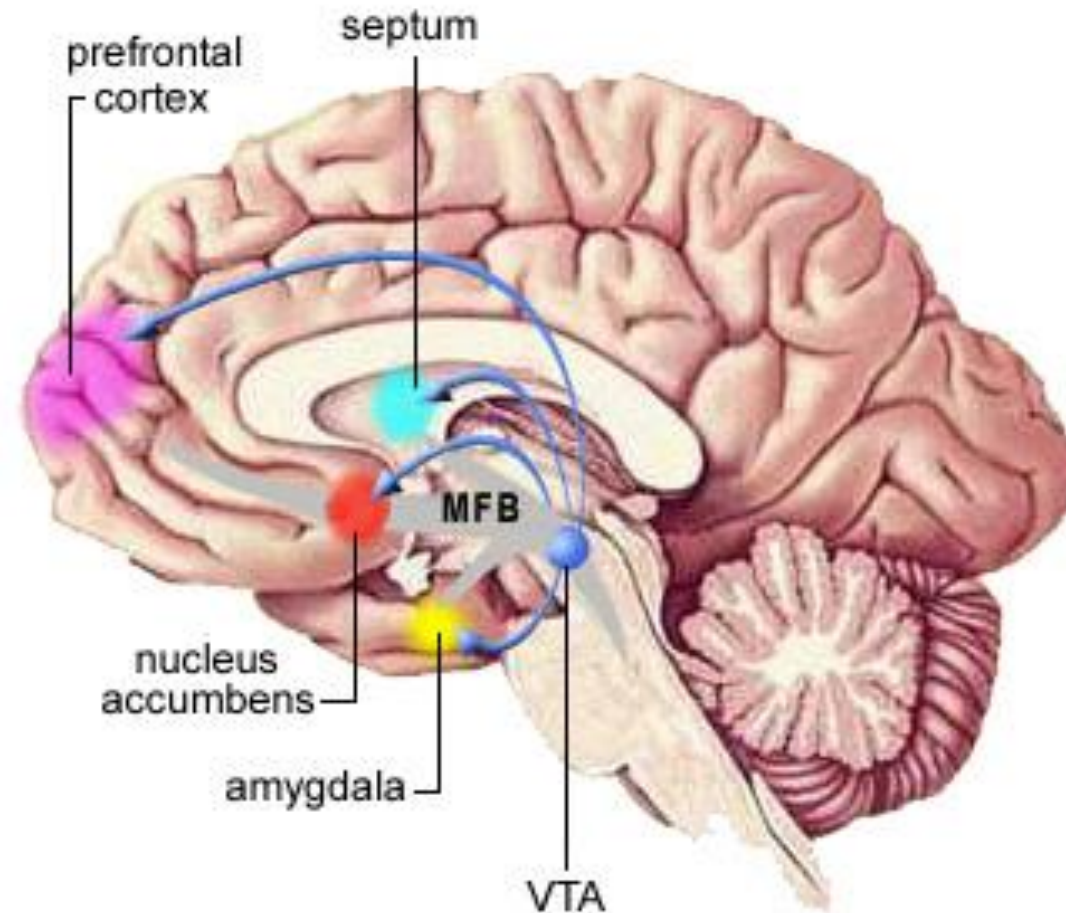
Rozvoj sexuální orientace??

Centrum odměny

Anatomie odměny

Medial forebrain bundle

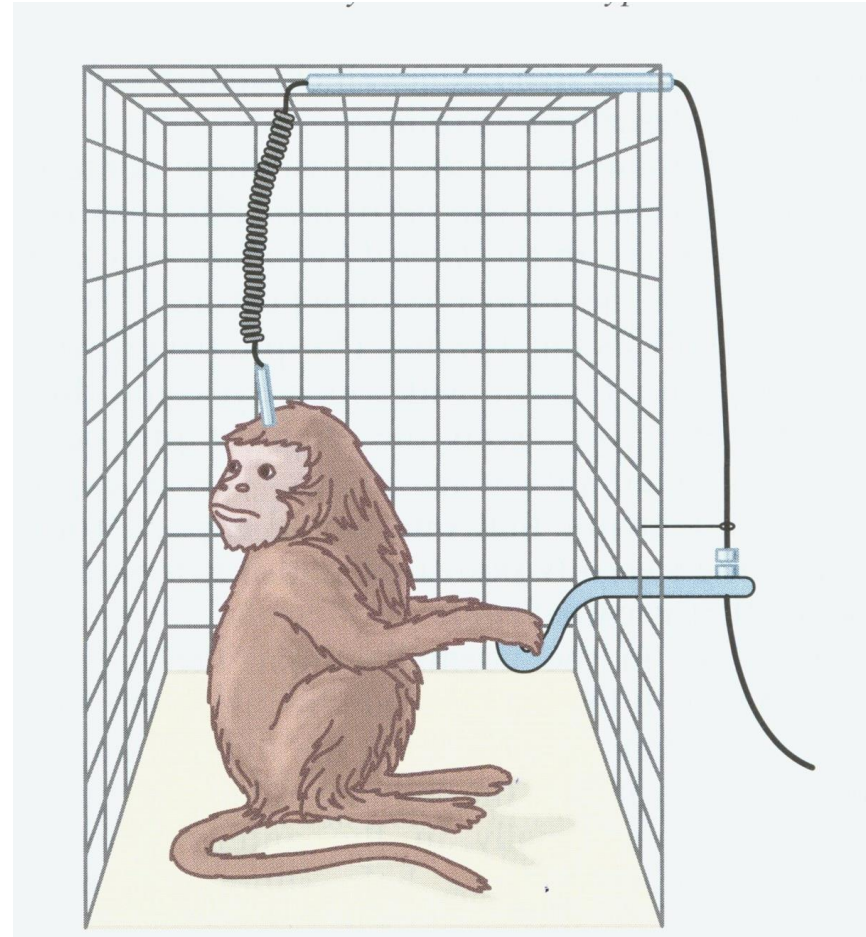
Hlavní ascendentní
ascendentní dopaminergní
dráha inforatce z [ventral
tegmental area](#) (střední
mozek) do [nucleus
accumbens](#) ([basal
forebrain](#))

Centrum odměny

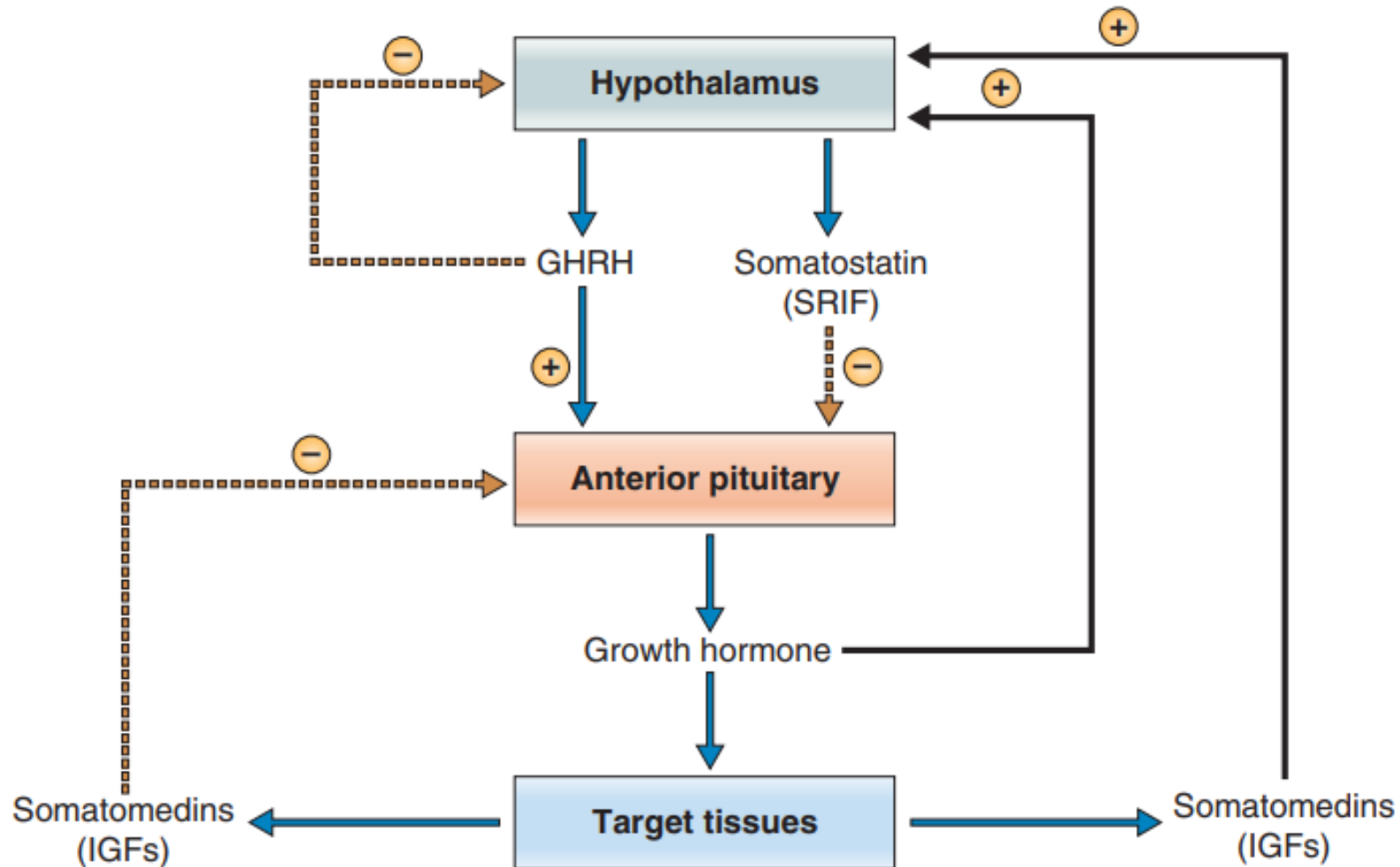
1953, [James Olds](#) a Peter Milner, z [McGill University](#), pozorovali, že zvíře vyhledává stimulaci

**Intrakraniální
auto-stimula**

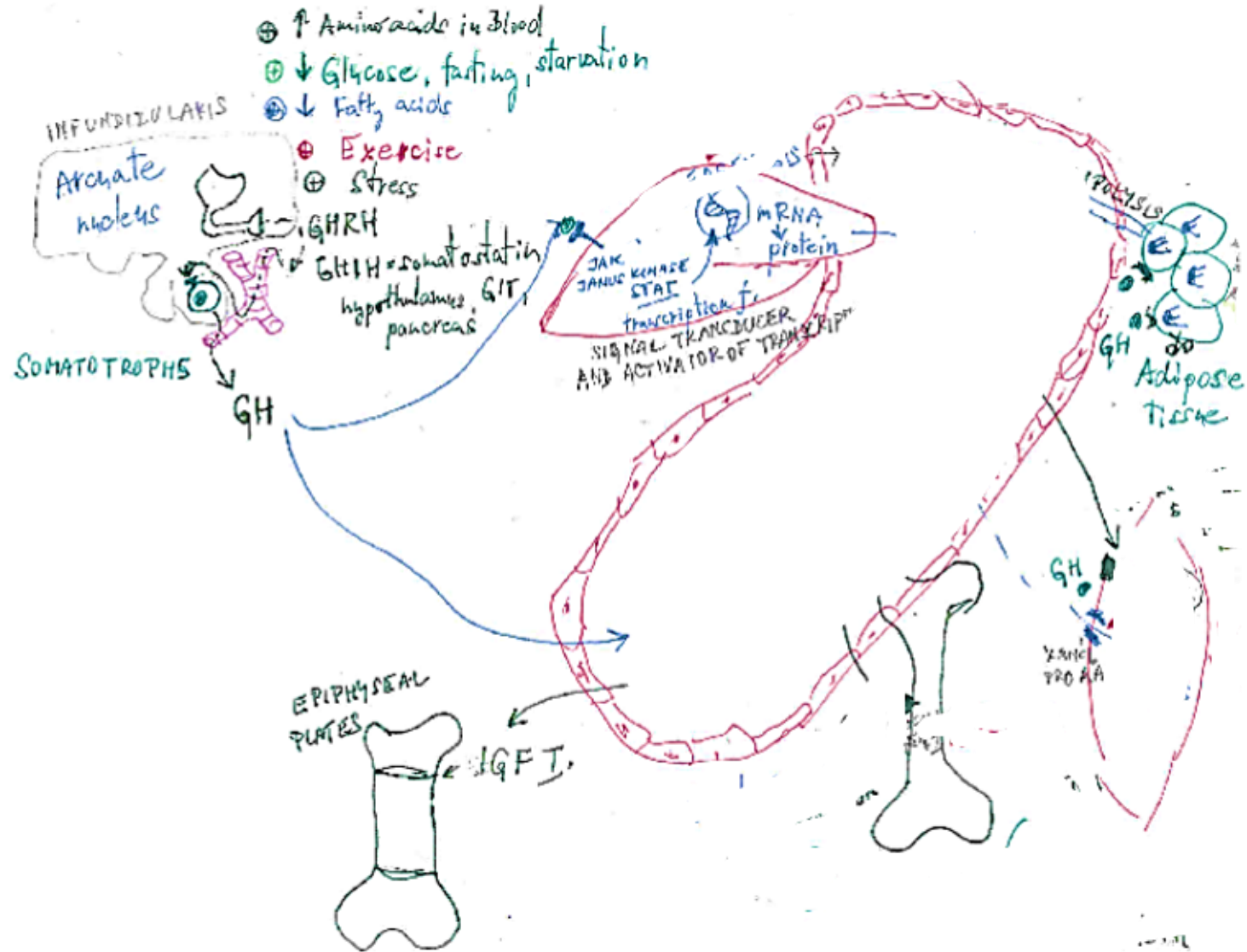

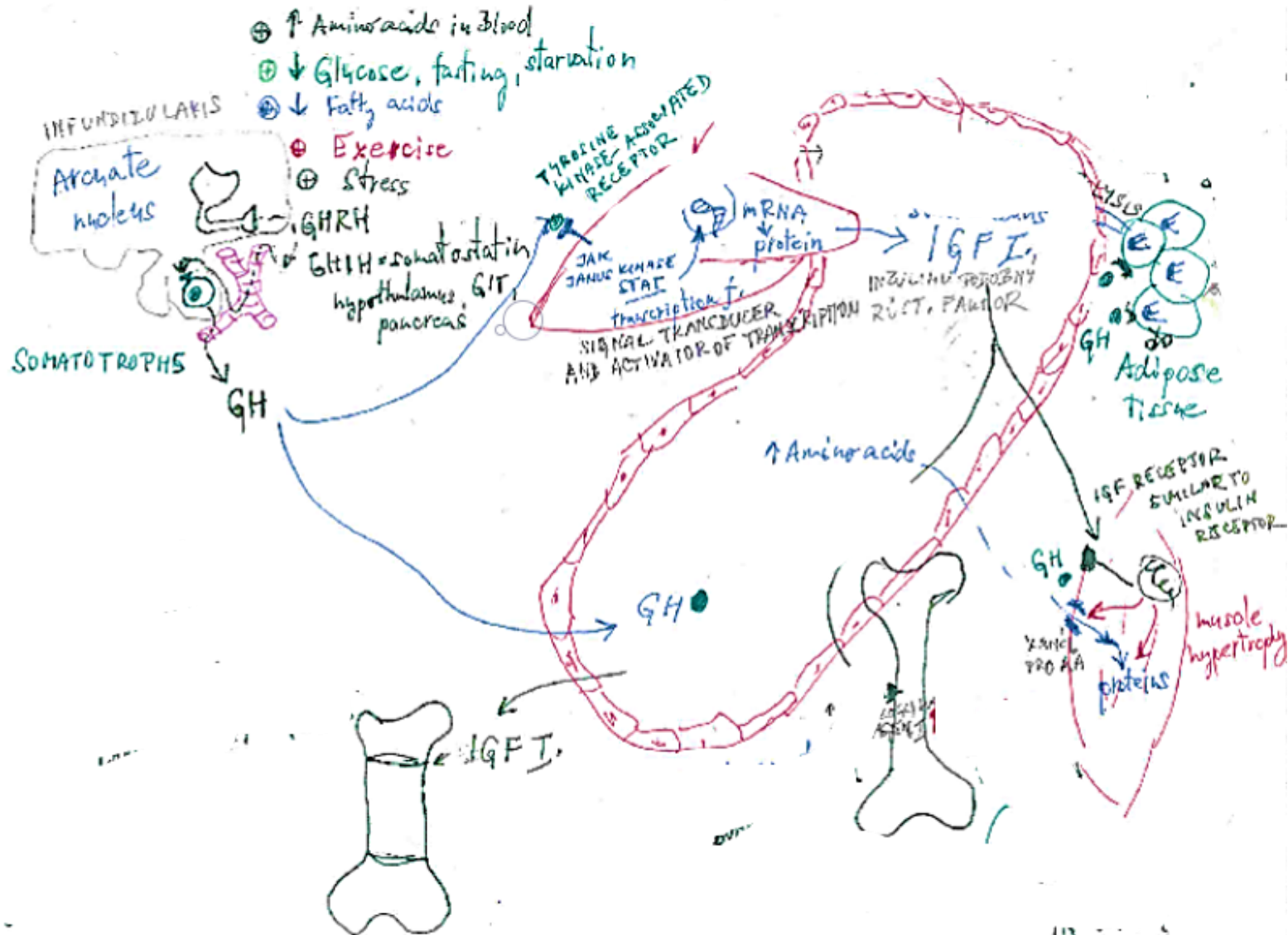
Adenohypofýza – Růstový hormon (GH)

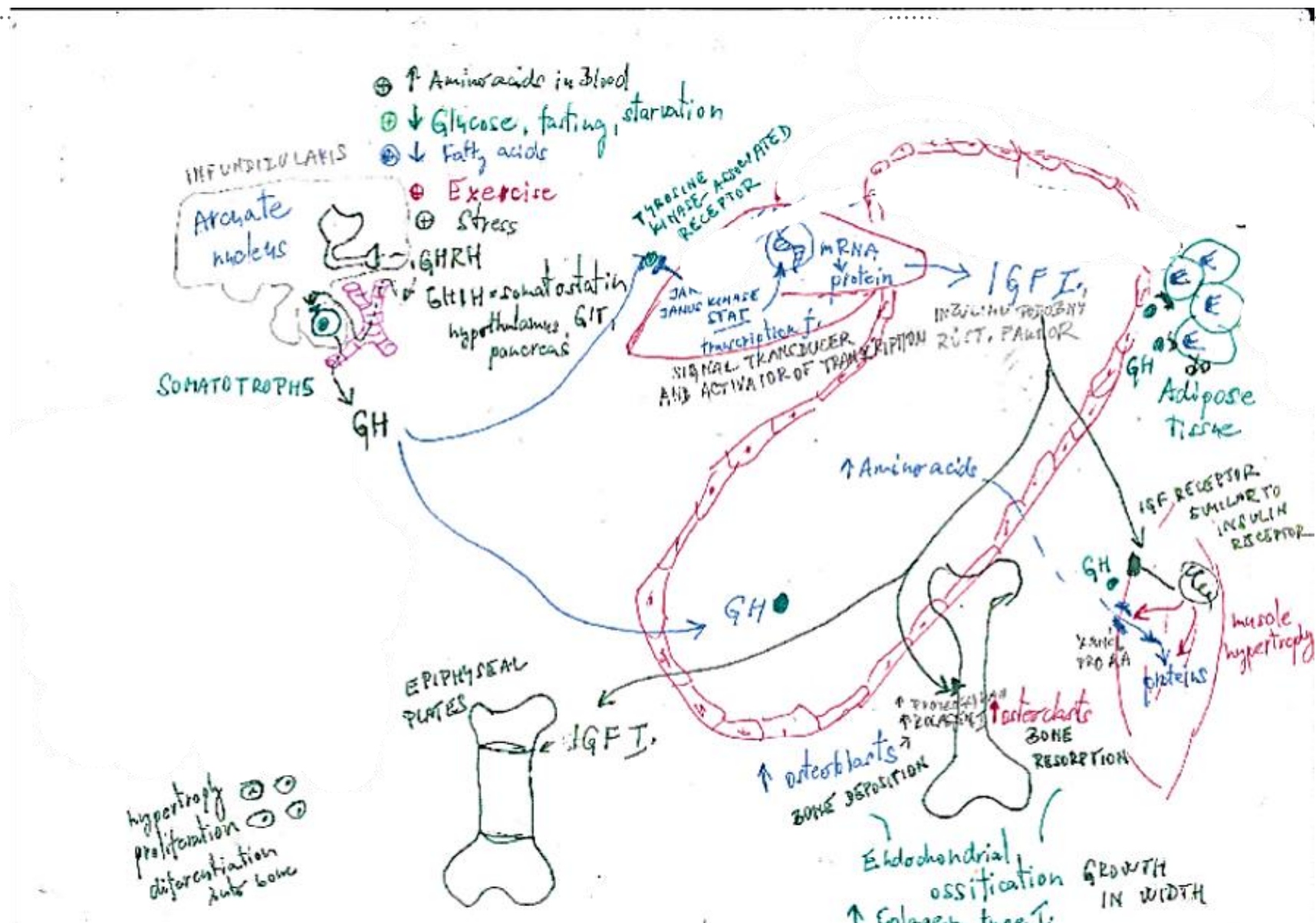
Růstový hormon

Růstový hormon

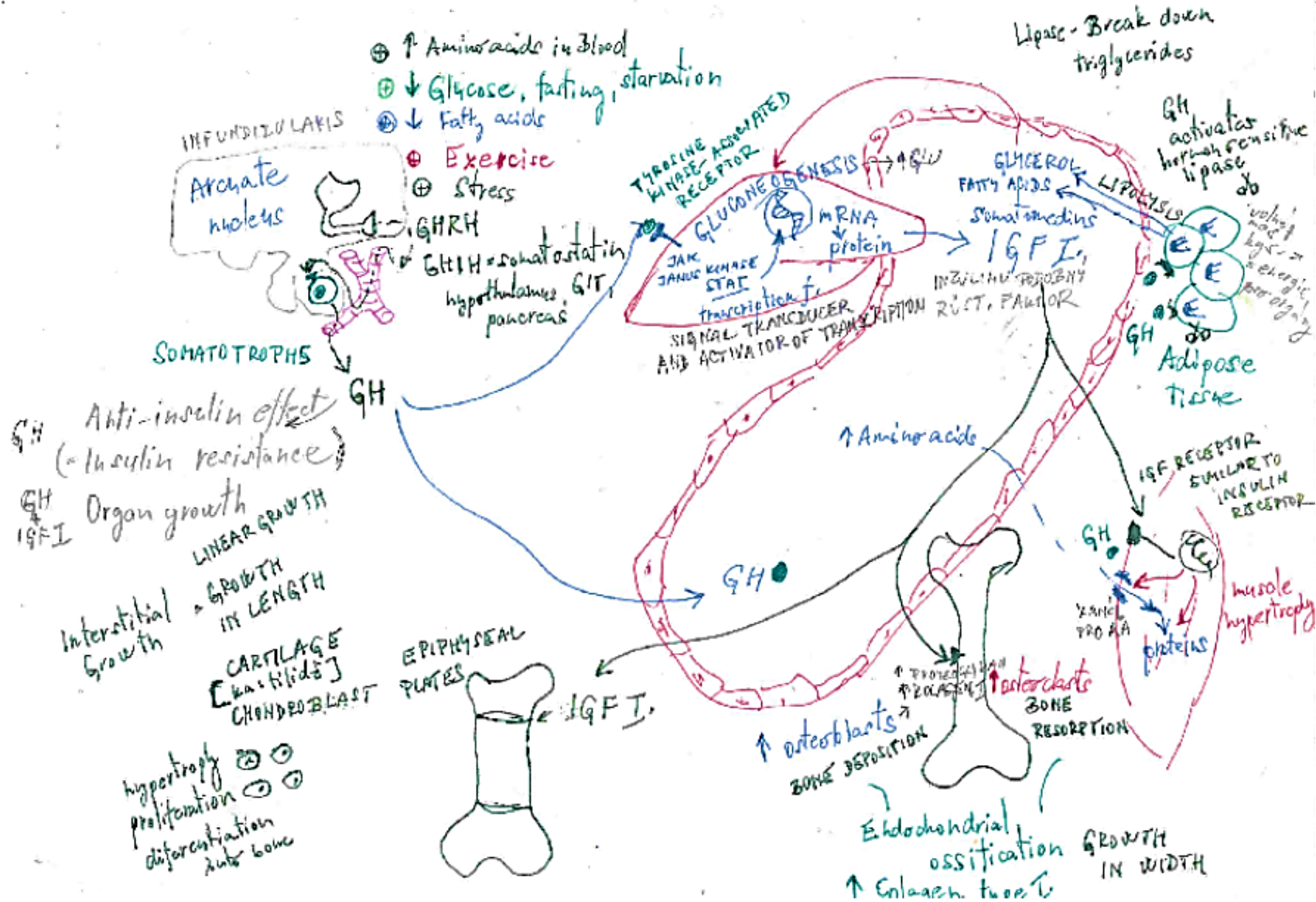

Růstový hormon

Růstový hormon

Růstový hormon

Pulzatilní sekrece

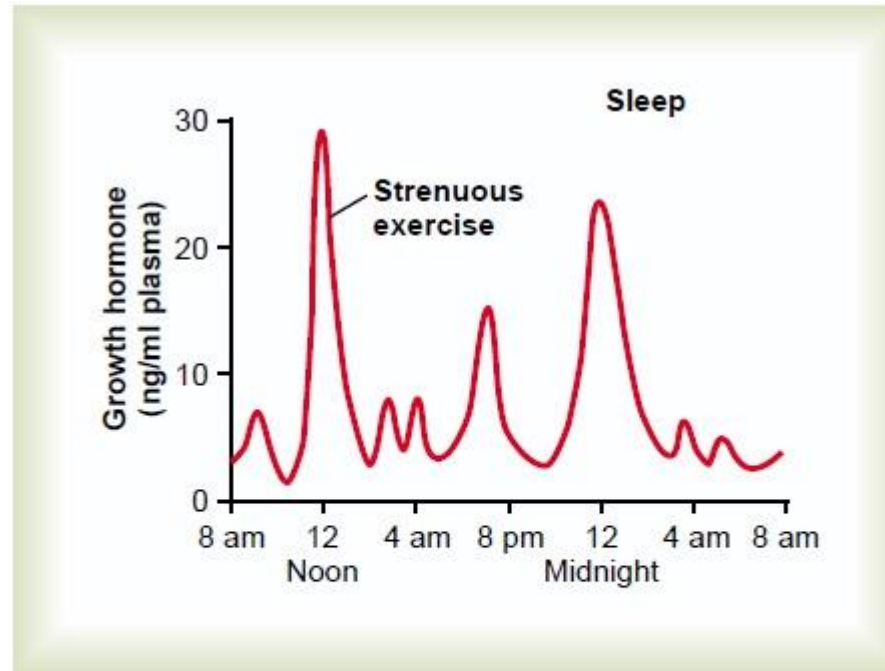
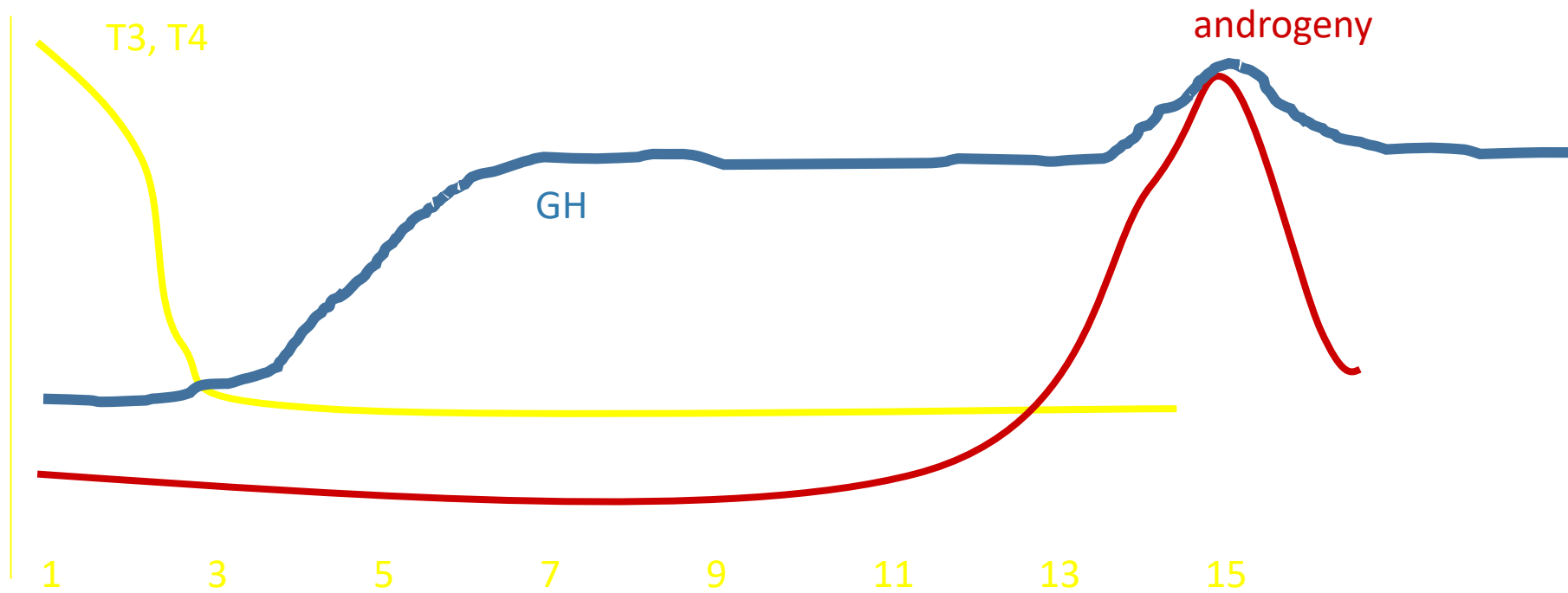

Figure 75-6

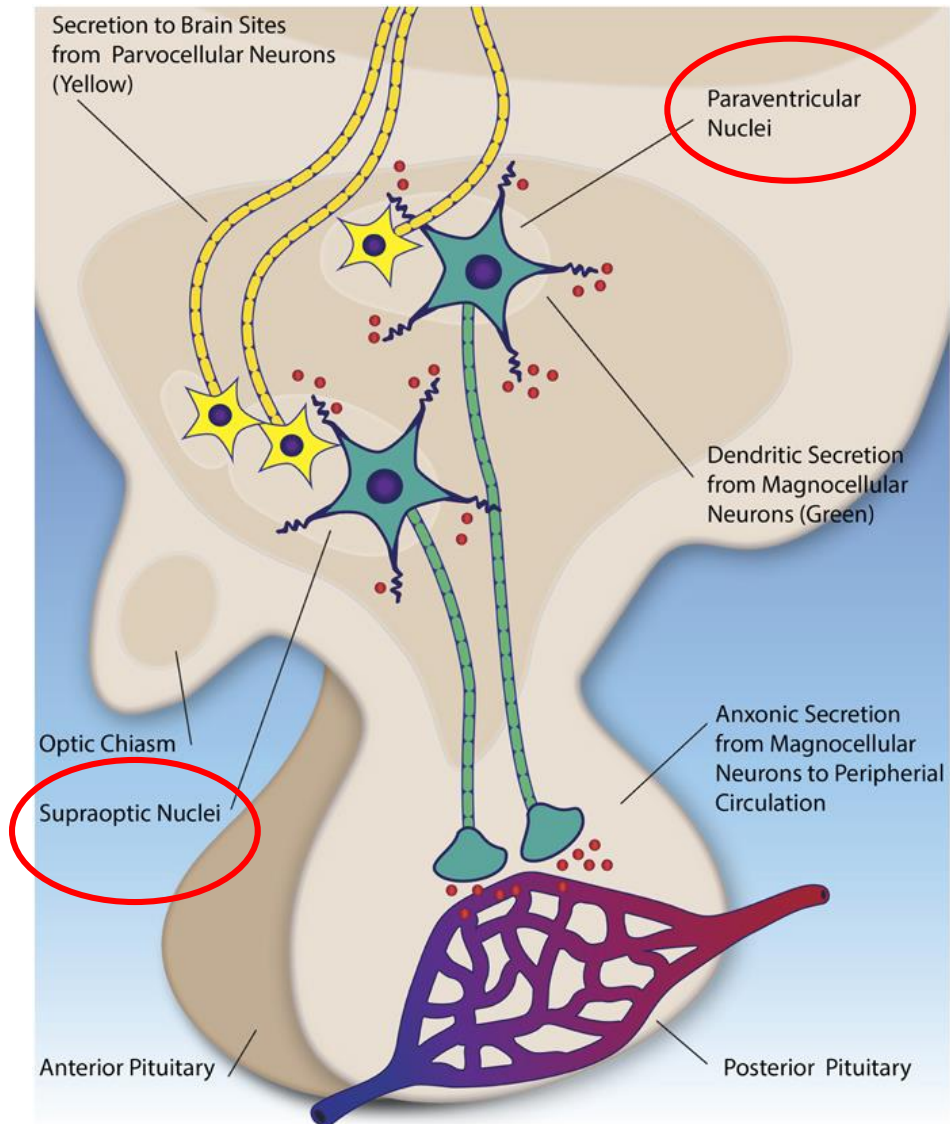
Typical variations in growth hormone secretion throughout the day, demonstrating the especially powerful effect of strenuous exercise and also the high rate of growth hormone secretion that occurs during the first few hours of deep sleep.

Růst

Hormonální regulace růstu

Zadní lalok hypofýzy - neurohypofýza

Oxytocin Vasopresin - ADH

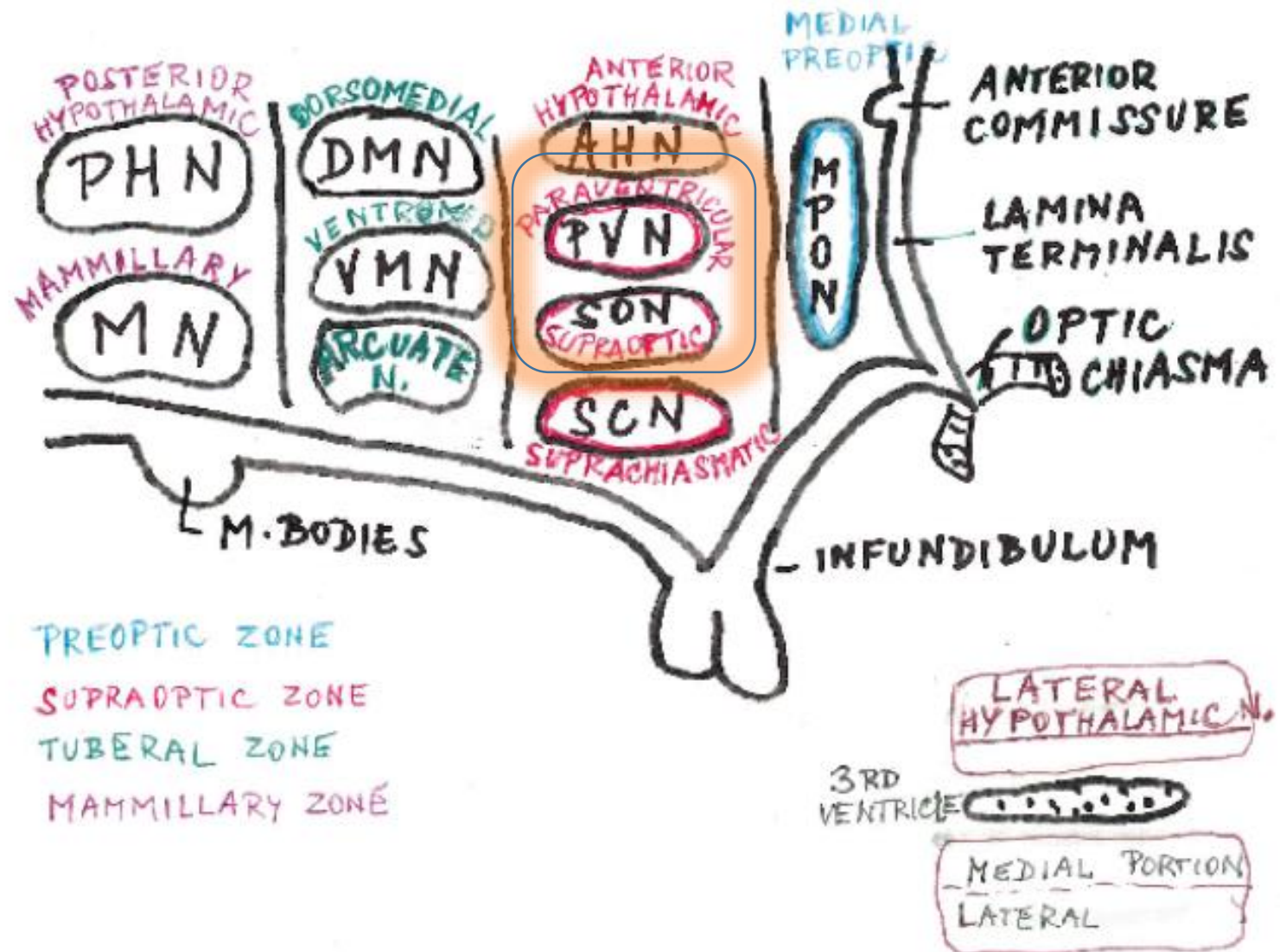
Does Pitocin During Labor Increase Postpartum Mood Disorders?

Lamizze

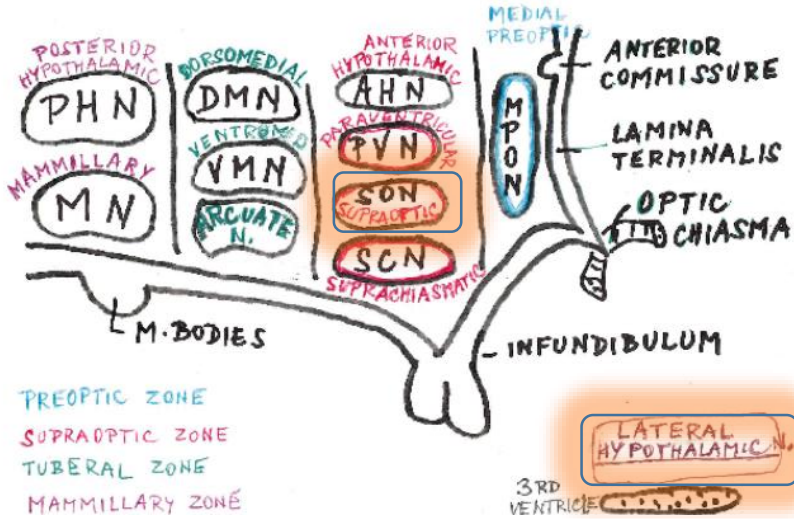

Zadní lalok hypofýzy - neurohypofýza

Supraoptic Nucleus
Paraventricular Nucleus

Rovnováha tekutin

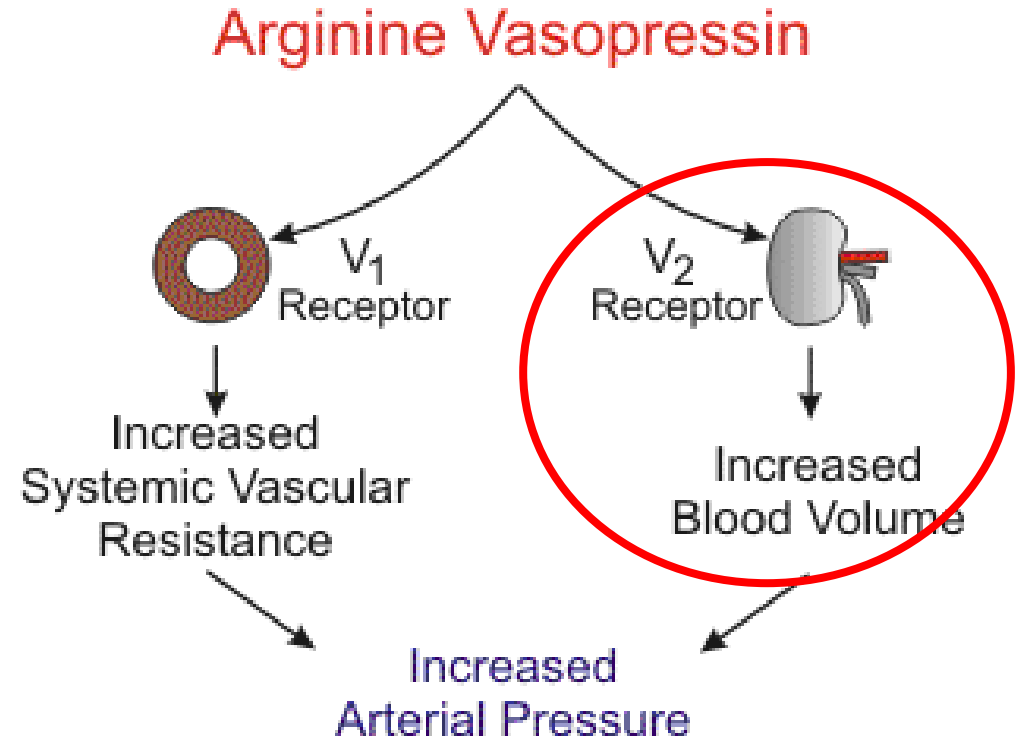

**ADH
(vasopresin)**

Thirst

Vytváří pocit žízně
Řídí vylučování vody močí

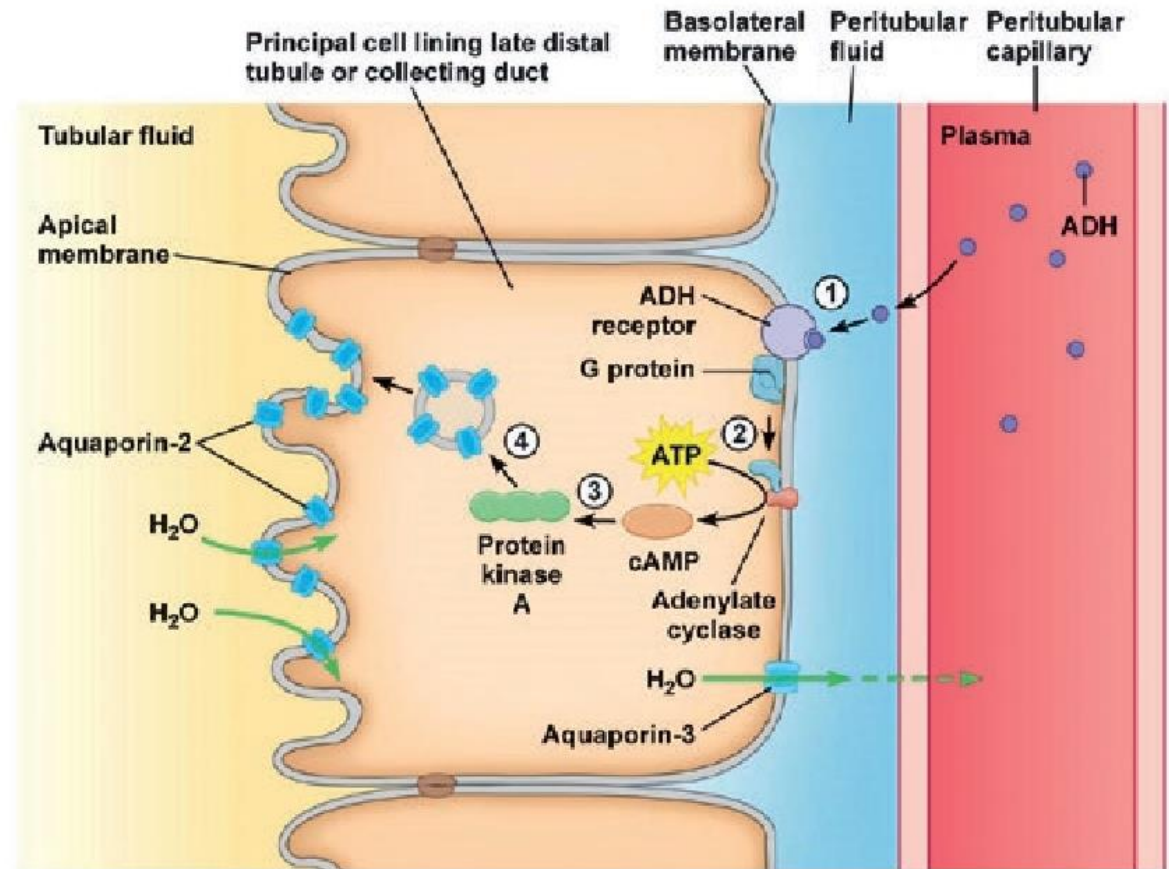
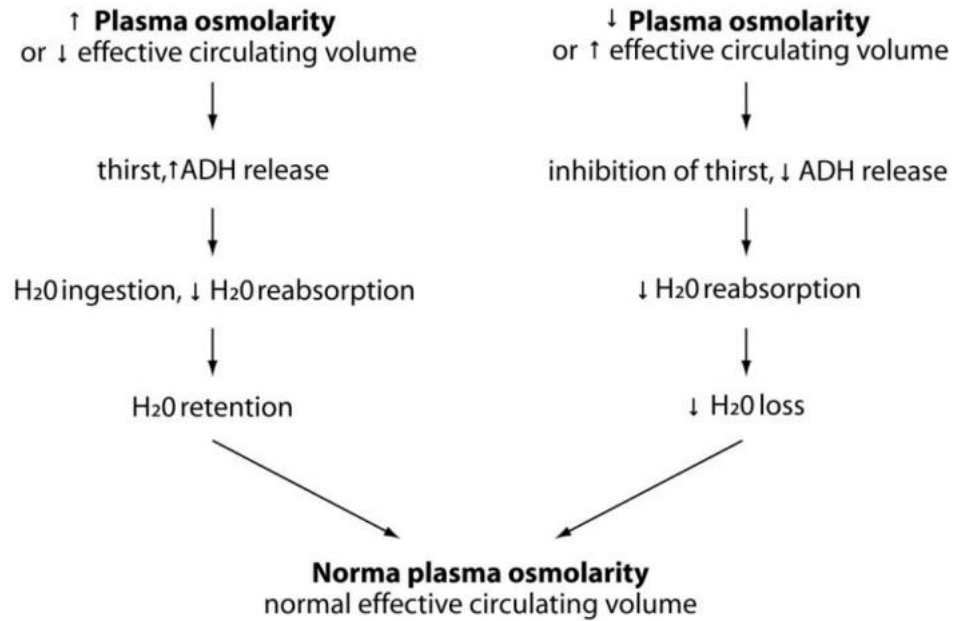
*(Centrum žízně je v laterálním hypothalamu
Renální vylučování tekutin v nucleus
supraopticus. Axony projikují do zadního
laloku hypofýzy)*

Rovnováha tekutin

ADH (vasopresin)

Otázka

- PACIENT :
  - EXTRÉMNÍ ŽÍZEŇ
  - VYLUČOVÁNÍ NADMĚRNÉHO MNOŽSTVÍ MOČE
  - DEHYDRATACE

JAKÁ JE DIAGNÓZA?

Otázka

- PACIENT :
  - EXTRÉMNI ŽÍZEŇ
  - VYLUČOVÁNÍ NADMĚRNÉHO MNOŽSTVÍ MOČE
  - DEHYDRATAČE

JAKÁ JE DIAGNÓZA?

**DIABETES
INSIPIDUS
NEDOSTATEK
ADH**

KAHOOT